Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...нвай 1921 оной ...варин 21-һээ гарана | № 282 (14393) | 1976 оной декабриин 2, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

...УРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1976—1980 ...НУУДТА ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ

...уряадай Автономито Совет Социалис Республикын

ХУУЛИ

...адай Автономито Социалис Республикын ...но Совет иигэжэ тог...

...ья 1. Буряадай АССР-...нистрнүүдэй Соведэй ...һан Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ Гүрэнэй табан жэлэй түсэбые һайшааха. Тэрэ хадаа республикын министерствэнүүд болон зургаануудаар жэл жэлээрээ хубаарилагдан табигдаа.

Статья 2. Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ Гүрэнэй табан жэлэй түсэбэй иимэ гол тоонуудые батал-ха:

(1975 онтой сасуулхада процентээр)

	1976 он	1977 он	1978 он	1979 он	1980 он
...шленностиин продук...идөө	101,1	109,5	119,8	131,6	140,6
...тоодо:					
...эриин зэбсэг үйлэд-...	102,6	111,6	122,8	136,1	145,2
...эмжын эд хэрэг-...ые үйлэдбэрилгэ	96,1	102,3	109,5	116,3	124,8
... капитальна ...лго	105,4	124,6	138,9	128,3	130,5
...үрэлэй транспортаар ...өлгэ	103,2	109.4	116,6	124,2	132,5
...ай бүтээсэ:					
...ышленностьда	100,0	103,9	112,1	120,5	127,2
...гада	104,0	108,8	114,2	121,1	129,3
... замай транспортда	104,0	108,5	112,5	116,5	126,0
... болон кооперативна ...а наймаанай рознич-...бараанай эрьесэ	103,8	112,4	115,0	122,5	130,8

Статья 3. Хүн зоной элүүр энхые хамгаалха ябадалые, ажалшадай ажаһуудалай талаар хангалгые һайжаруулха, арадай гэгээрэл хүгжөөхэ талаар иимэ үрэ дүнгүүдые түйлаха:

Хүн зониие ажаһуудалай талаар хангалгын хэмжээн	109.1	118.7	130,7	145,4	161,7
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй ажахынуудта Гүрэнэй бюджедһээ хангагдадаг һургуулида ороогүйшүүлэй эмхи зургаануудта байдаг үхибүүдэй тоо	100.7	104.5	111,2	116,7	122,2
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй ажахынуудта һургуулиин ба һунаагдамал үдэртэй бүлэгүүдтэ һурагшадай тоо	111.3	120.5	120,5	120,5	120,5
Профессионально-техническэ һургуулинуудта һурагшадые абалга бүхыдөө	100,3	98.1	106,1	112,7	118,7
тэрэ тоодо:					
Профессионально-техническэ дунда һургуулинуудта	136.9	162,7	161,8	2,1 дахин	2,3 дахин
Больницануудай ороной тоо	103.1	104.4	106,5	109,6	112,7

Статья 4. Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ Гүрэнэй табан жэлэй түсэб тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ, һалбари һалбаринуудай комиссинуудай, залуушуулай хэрэгэй талаар комиссиин оруулһан дурадхалнууд болон ажаглалтануудые, тэрэшэлэн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй тус сесси дээрэ депутадуудай оруулһан дурадхалнууд болон ажаглалтануудые хаража үзөөд, тэдээн тушаа зохихо шиидхэбэринүүдые баталан абахыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

...н-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1976 оной ноябриин 25.

Л. И. БРЕЖНЕВТЭ—ПЕРУГАЙ БҮЛГЭМЭЙ АЛТАН МЕДАЛЬ

ЛИМЭ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ перу-совет соёлой харилсаа холбооной бүлгэмэй дурасхаалта алтан медаль олгогдобо.

Энээндэ зорюулагдажа, ниислэл хотын ажалшадай ба олониитын түлөөлэгшэдэй баярай суглаан Лимэдэ болобо. Перугай Компартиин (ПКП) хүтэлбэрилэгшэд, социалис оронуудай посольствонуудай түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадаһан байна.

Нүхэр Леонид Ильич Брежнев агуу ехэ Ленинэй хэрэгые нэрэтэй солотойгоор үргэлжэлүүлэгшэ, совет коммунистнуудай партиин, Совет гүрэнэй элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ болоно гээд бүлгэмэй түрүүлэгшэ А. Кабальеро Мендес мэдүүлбэ. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын, элдэб гүрэнүүдэй арадуудай хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ тэрэнэй оруулһан хубитые дэлхэйн олониитэ үндэрөөр сэгнэнэ.

Перугай революцитай һанал нэгэтэй байһанайнь түлөө, империализм ба колониализмһаа национальна сүлөөрэлгын замда гараһан оронуудта үнэн сэхэ туһаламжа үзүүлһэнэй түлөө урда сагай хүшэр бэрхэшээлтэ байдал усадхан зайсуулхые, шэнэ байдал байгуулхые эрмэлзэн хүсэжэ байһан Перугай арад совет хүнүүдтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэжэ байһанаа мэдүүлнэ гэжэ А. Кабальеро Мендес үргэлжэлүүлээ. Перугай-совет соёлой холбоо барисаанай бүлгэмэй хайра шагнал эб найрамдалай ба арадуудай зол жаргалай түлөө тэмсэлшэ Л. И. Брежневые юрын хүнүүдэй гүнзэгы халуунаар хүндэлдэг байһанай үшөө нэгэ гэршэ болоно гээд тэрэ тэмдэглээ.

Л. И. Брежнев США-гай финансын министр У. Саймонтай уулзаба

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев американ-совет худалдаа наймаанай-экономическа соведэй ээлжээтэ заседанида хабаадахаяа Москвада ерээд байһан США-гай финансын министр У. Саймонтай ноябриин 30-да Кремль соо уулзаба.

Хөөрэлдөөнэй үедэ Советскэ Союзай ба Америкын Холбоото Штадуудай хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа харилсаа холбооной ямар байһан тухай асуудалые, мүн совет-американ харилсаанай бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

СССР-эй ба США-гай хоорондохи харилсаанай бүтэмжэтэй һайнаар, амгалан ёһоной ба тогтууритай үндэһэ һуури дээрэ хүгжөөхын тула Советскэ Союз залан сэхэ хараа бодол баримтална гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглэбэ.

Энээнтэй дашарамдуулан, хоёр талын адли тэгшэ эрхэтэй байһые сахижа, хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа харилсаа холбоонуудые үргэн ехэ, бата бэхи болгохо гээшэ шухала байна гээд тэмдэглэгдээ. Эдэниие нимээр хүгжөөхэ таарамжатай арга боломжонууд бии.

Али алинда ашатай туһатай харилсаа холбосгоо Советскэ Союзтай хүгжөөхые США-гай правительствын хүсэжэ байһые У. Саймон мэдүүлээд, холбоо барисаагаа нимээр хүгжөөхые США-гай худалдаа наймаанай албан зургаанай тушаалтадай хүсэжэ байһыень тэмдэглээ.

Хөөрэлдөөн хани ёһоной, бүтэмжэтэй оршон байдалда үнгэрбэ.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, экономическа асуудалнуудаар США-гай президентын советник У. Сидмэн, США-гай финансын министрэй орлогшо Дж. Парски, США-гай хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура түлөөлхэ этигэмжэтэ Дж. Ф. Мэтлок хөөрэлдөөндэ хабаадаһан байна. (ТАСС).

ХАНИ ЁҺОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

Американ-совет худалдаа наймаанай-экономическа соведэй дүрбэдэхи зүблөөнэй Москвада боложо байһантай дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев ноябриин 30-да Кремль соо обед хэбэ

Обед дээрэ иимэ хүнүүд байлсаа:

Совет талаһаа — соведэй хүндэтэ директор, гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, соведэй правлениин совет талаһаа түрүүлэгшэ, СССР-эй Госбанкын правлениин түрүүлэгшэ В. С. Алхимов, гадаадын худалдаа наймаанай министрэй нэгэдэхи орлогшонор М. Р. Кузьмин, И. Ф. Семичастнов, соведэй совет талаһаа директорнүүд, бусад тушаалта нюурнууд:

американ талаһаа — соведэй хүндэтэ директор, США-гай финансуудай министр У. Саймон, экономическа асуудалнуудаар США-гай президентын советник У. Сидмэн, соведэй правлениин американ талаһаа түрүүлэгшэ, «Пепсико инк» компаниин президент Д. Кендалл, американ-совет худалдаа наймаанай-экономическа соведэй правлениин президент Г. Скотт, СССР-тэ США-гай хэрэгүүдэй талаар саг зуурын этигэмжэтэ Дж. Ф. Мэтлок, соведэй американ талаһаа директорнүүд, бусад тушаалта нюурнууд.

Обед дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев үгэ хэлээ.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

Американ хүндэтэ айлшад! Нүхэдүүд!

Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай наймаа эрхилдэг хүнүүдэй ба правительствануудай түлөөлэгшэнэрэй нэрэ хүндэ ехэтэй энэ хуралдаан — американ-совет худалдаа наймаанай-экономическа соведэй ээлжээтэ зүблөөндэ хабаадагшадые амаршалхыемни зүбшөөгыт.

Айлшадай дунда һайн танилнуудаа — США-гай финансуудай министр, соведэй хүндэтэ директор г-н Саймон, соведэй американ тү-

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

...УРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ 1977 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ТУХАЙ

...уряадай Автономито Совет Социалис Республикын

ХУУЛИ

...адай Автономито Социалис Республикын ...но Совет иигэжэ тог-...

...ья 1. Буряадай АССР-...ховно Соведэй түсэб-...-бюджетнэ болон һал-...һалбариин комиссинуу-...залуушуулай хэрэгэй ... комиссиин оруулһан заһабари хараадаа абалсан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурадхаһан Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1977 оной Гүрэнэй түсэбые һайшааха.

Статья 2. Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1977 оной Гүрэнэй түсэбэй иимэ гол тоонуудые баталха:

(1976 онойхиһоо эды процентээр ургаха).

...ышленностиин продукци бүхыдөө	— 110,4
...тоодо:	
...бэриин зэбсэг үйлэдбэрилгэ	— 110,5
...эмжын эд хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ	—110,0
...эй капитальна һомололго	—118,3
... түрэлэй транспортаар ашаа зөөлгэ	—105,5
Ажалай бүтээсэ:	
промышленностьда	—105,9
барилгада	—105,5
түмэр замай транспортда	—105,0
Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай рознично эд бараанай эрьесэ	—106,1

Статья 3. 1977 ондо 1976 онойхиһоо эды шэнээнээр дээшэлүүлхэ гэбэл:

хүн зониие ажаһуудалай талаар хангалгын хэмжээн	—110,7
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй ажахынуудта гүрэнэй мүнгэн зөөрөөр 1977 ондо байрын гэрнүүдые ашаглалгада оруулга	—122,7
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй ажахынуудта Гүрэнэй бюджедһээ хангагдадаг һургуулида ороогүйшүүлэй эмхи зургаануудта байдаг үхибүүдэй тоо	—104,5
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлдэ ородог ажахынуудай һургуулиин ба һунаагдамал үдэртэй бүлэгүүдтэ һурагшадай тоо	—108,6
больницануудай ороной тоо	—101,3

Статья 4. Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1977 оной Гүрэнэй түсэб тушаа Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ, һалбари һалбаринуудай комиссинуудай, залуушуулай хэрэгэй талаар комиссиин оруулһан дурадхалнууд болон ажаглалтануудые, тэрэшэлэн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй тус сесси дээрэ депутадуудай оруулһан дурадхалнууд болон ажаглалтануудые хаража үзөөд, тэдээн тушаа зохихо шиидхэбэринүүдые баталан абахыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной ноябриин 25.

...ряадай Автономито Совет Социалис Республикын 1977 оной Гүрэнэй бюджет тухай

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын

ХУУЛИ

...дай Автономито Со...алис Республикын ... Совет иигэжэ тог-...

...ья 1. Буряадай ...эй Верховно Соведэй ...гын — бюджетнэ ...лбари һалбариин ко...уудай оруулһан заһа...раадаа абалсан, Бу... АССР-эй Министр... Соведэй дурадхаһан ...ай АССР-эй 1977 ...үрэнэй бюджедые ор...аршын талаар 172668 ...түхэригөөр баталха.

...ья 2. Буряадай АССР-... оной Гүрэнэй бюд...үрэнэй болон коопера...редприятинууд болон ...гаануудһаа олзо ор...ьесын налог, үйлэдбэ...ондын түлөө түлбэри, ...лүү гараһан үлэдэһэ, ... ороһон түлөөһэ, мүн ... налог болон со... ажахынуудай бусад ... дүн хамта 110562 ... түхэригөө тогтоохо.

...ья 3. Буряадай АССР-... оной Гүрэнэй бюджет ...радай ажахыда — ...ленность, хүдөө ажа...н арадай ажахын бу...ринуудые сааша...жөөлгэдэ бүхы гаргэ...41397 мянган түхэри...оохо.

...ья 4. Буряадай АССР-... оной Гүрэнэй бюджет ... социально-культурна ... ябуулгануудта — ...ралсалай һургули... техникумүүдтэ, библиотекэнүүдтэ, клубуудта, театрнуудта, хэблэлдэ болон соёл гэгээрэлэй бусад хэмжээ ябуулгануудта, больницануудта, хүүгэдэй ясли-садуудта, санаторинуудта, элүүрые хамгаалгын ба бэе махабадай соёлой бусад эмхи зургаануудта; пенси болон тэдхэмжэнүүдтэ —дүн хамта 121710 мянган түхэриг гаргашалхаар тогтоохо.

Статья 5. Буряадай АССР эй 1977 оной Гүрэнэй бюджет дотор гүрэнэй захиргаануудай органуудта 5350 мянган түхэриг гаргашалхаар тогтоохо.

Статья 6. Буряадай АССР-эй 1977 оной республиканска бюджедые оршо ба гаршын талаар 45309 мянган түхэригөөр, 1978 оной январиин 1-дэ кассануудта мүнгэн жасын эрьесын хэмжээе 1600 мянган түхэригөөр баталха.

Статья 7. Аймагуудай болон Улаан-Үдэ хотын 1977 оной бюджедүүдые оршо ба гаршын талаар дүн хамта 127359 мянган түхэригөөр, 1978 оной январиин 1-дэ эдэ бюджедүүдээр кассануудай мүнгэн жасын эрьесые—дүн хамта 5600 мянган түхэригөөр тогтоохо, тэрэ тоодо:

(мянган түхэригөөр)

Аймагууд	1977 оной оршо ба гаршануудай	1978 оной январиин 1-дэ кассануудай мүнгэн жасын эрьесын хэмжээн
Баргажанай	4613	220
Баунтын	3747	180
Бэшүүрэй	4528	240
Зэдын	5015	250
Яруунын	3689	190
Загарайн	5559	260
Захааминай	5386	260
Кабанскын	8470	410
Хэжэнгын	3284	180
Хурамхаанай	3560	190
Хяагтын	8122	380
Мухар-Шэбэрэй	4507	240
Ахын	1179	70
Прибайкалиин	3752	190
Хойто-Байгалай	3616	170
Сэлэнгын	6439	320
Түнхэнэй	4671	230
Улаан-Үдын	4635	240
Хориин	3486	180
Улаан-Үдэ хото	39100	1200

Статья 8. 1977 ондо арад зоной олзобориһоо ороһон налогһоо, эрьесын налогой болон эд хэрэглэгшэдэй кооперациин худалдаа наймаанай розничо эд бараанай эрьесын дүүргэлтэһээ дулдыдан нэмэгдэжэ ородог эрьесын налогой мүнгэнһөө аймагуудай болон Улаан-Үдэ хотын бюджедүүдтэ оруулха түлөөһэнүүдые иимэ хэмжээтэйгээр баталха:

Аймагууд	Оруулагдаха түлөөһэнүүд процентээр: Арад зоной олзоһоо абтаха налогһоо	Оруулагдаха түлөөһэнүүд процентээр: Эрьесын налогһоо	Эрьесын нэмэлтэ налогһоо орохо оршын хэмжээн
Баргажанай	100	89,1	8
Баунтын	100	78,9	27
Бэшүүрэй	100	69,8	8
Зэдын	100	78,2	11
Яруунын	100	80,5	11
Загарайн	70	45,3	5
Захааминай	100	98,5	18
Кабанскын	100	31,1	1
Хэжэнгын	100	95,3	8
Хурамхаанай	100	95,6	17
Хяагтын	100	95,6	15
Мухар-Шэбэрэй	100	82,1	11
Ахын	100	77,0	38
Прибайкалиин	60	82,6	8
Хойто-Байгалай	30	47,7	2
Сэлэнгын	40	46,2	3
Түнхэнэй	100	70,9	14
Улаан-Үдын	100	53,6	2
Хориин	100	68,2	4
Улаан-Үдэ хото	30	32,4	—
Республикын	—	37,7	—

Аймагуудай болон Улаан-Үдэ хотын 1977 оной бюджедүүдтэ оруулагдаха түлөөһэнүүдые иимээр баталха:

а) колхозуудай олзоһоо ороһон налогой, кооперативна предприятинууд болон ниитын эмхи зургаануудай ажахын эмхинүүдһээ олзын налогой, хүдөө ажахын налогой, гэрлээгүйшүүлһээ, ганса бэе ба бага бүлэ байһан СССР-эй эрхэтэнһээ, ой модонһоо ба 1977 оной мүнгэ ба эд хэрэгсэл шүүхэ лотерейһээ ороһон мүнгэнэй 100 процент.

б) 1977 ондо тараагдаха Гүрэнэй 3 процентнэ доторой шүүбэритэ урьһаламжаһаа ороһон мүнгэнэй 50 процент.

в) кооперативна болон олониитын эмхи зургаануудай зөөриие һайн дураараа страховалһан, транспортаар ябаһан хүнүүдые уялгата ёһоор страховалһан, мүн уялгата страхованиһаа ороһон мүнгэнэй 10 процент, эд зөөриеэ страховалһанай түлөө арад зонһоо ороһон түлбэриин 50 процент.

Статья 9. Буряадай АССР-эй 1977 оной Гүрэнэй бюджет тушаа Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ болон һалбари һалбариин комиссинуудай, мүн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй заседанинууд дээрэ депутадуудай оруулһан дурадхалнууд ба ажаглалтануудые хаража үзөөд, тэрээн тушаа тусхай шиидхэбэри абажа, Буряадай АССР-эй оршо ба гаршын балансда министерствэнүүд болон захиргаануудай нэгэдхэгдэмэл сметэнүүдтэ, аймагуудай болон Улаан-Үдэ хотын бюджедүүдтэ РСФСР-эй Верховно Соведэй баталһан РСФСР-эй 1977 оной Гүрэнэй бюджедтэй, мүн Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1977 оной Гүрэнэй түсэбтэй зохилдуулан, хубилалта оруулхыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной ноябриин 25.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын

ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй 1975 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕДЭЙ ГҮЙСЭДХЭЛ ТУХАЙ ТООСООЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет ингэжэ **тогтооно:**

Буряадай АССР-эй 1975 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое оршын талаар 186.326 мянган түхэригөөр, гаргашын талаар 179.272 мянган түхэригөөр, гаргашаһаань оршыень 7054 мянган түхэриг үлүүгээр баталха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной ноябриин 25.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын

ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ КОМИССИИН БҮРИДЭЛДЭ ЗАРИМ ТЭДЫ ХУБИЛАЛТА ОРУУЛХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет ингэжэ **тогтообо:**

1. Депутат **Ангапов** Семен Васильевичай Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшоор томилогдоһонтойнь дашарамдуулан, тэрэниие Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй арадай гэгээрэлэй, соёл культурын болон спортын талаар комиссиин түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлөөд, тэрэнэй орондо Улаан-Үдэ хотын Южный һунгуулиин округһоо һунгагдаһан депутат **Щекотов** Иннокентий Кузьмичые һунгаха.

2. Улаан-Үдэ хотын Фабричнэ һунгуулиин округһоо һунгагдаһан депутат **Альцман** Клавдия Павловнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй элүүрые хамгаалгын болон социальна тэдхэмжын комиссиин гэшүүнэй уялгаһаа сүлөөлөөд, тус комиссиин түрүүлэгшээр һунгаха.

3. Депутат **Асеев** Анатолий Семёновичой Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүнээр һунгагдаһантай дашарамдуулан, тэрэниие Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй промышленностиин, транспортын болон хэлхеэ холбооной комиссиин гэшүүнэй уялгаһаа сүлөөлөөд, тэрэнэй орондо Кабанскын аймагай Бабушкинай һунгуулиин округһоо һунгагдаһан депутат **Долгий** Анатолий Семеновичые һунгаха.

4. Эхэнэрнүүдэй ажалай ба ажаһуудалай, эхэнүүд болон үхибүүдые хамгаалха асуудалнуудаар Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссиин байгуулагдаһантай дашарамдуулан комиссиин гэшүүнһээ сүлөөлхэ:

Түсэблэлгын-бюджедэй — депутат **Базаров** Вандан Бадмаевичые;

Хүдөө ажахын — депутат **Бальжурова** Надежда Дашиевнае;

Байгаали хамгаалгын — депутат **Гатапов** Сергей Ламажаповичые;

Залуушуулай хэрэгэй — депутат **Пластинина** Валентина Ивановнае;

Барилга ба барилгын материалнуудай промышленностиин — депутат **Стрежнева** Клавдия Александровнае;

Промышленность, транспорт болон хэлхеэ холбооной — депутат **Хорват** Любовь Ильиничнае.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной ноябриин 25.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын

ХУУЛИ

АЖАЛАЙ ХҮСЭНҮҮДЫЕ ХЭРЭГЛЭХЭ ТАЛААР БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ УПРАВЛЕНИИЕ АЖАЛАЙ ТАЛААР БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ УПРАВЛЕНИ БОЛГОХО, ТЭРЭШЭЛЭН БУРЯАДАЙ АССР-эй КОНСТИТУЦИИН (ҮНДЭҺЭН ХУУЛИИН) 44 дэхи СТАТЬЯДА ТИИМЭ ХУБИЛАЛТА ОРУУЛХА ТУШААЛ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет **тогтообо:**

Ажалай хүсэнүүдые хэрэглэхэ талаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй управлениие ажалай талаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй управлени болгохо тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1976 оной сентябриин 28-най Указые баталха.

Тэрэнтэй дашарамдуулан Буряадай АССР-эй Конституциин 44-дэхи статья соохи «Ажалай хүсэнүүдые хэрэглэхэ» гэһэн үгэнүүдые «Ажалай талаар» гэһэн үгэнүүдээр һэлгэхэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной ноябриин 25.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын

ХУУЛИ

«АЛБАН ЗАХИРГААНАЙ ЗҮГҺӨӨ ЯЛА АШАЛГЫЕ СААШАДАНЬ ХИЗААРЛАХА ТУХАЙ» БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ 1962 ОНОЙ МАЙН 30-най УКАЗАЙ 13-дахи СТАТЬЯДА ХУБИЛАЛТА ОРУУЛХА» ТУШААЛ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет **тогтообо:**

«Албан захиргаанай зүгһөө яла ашалгые саашадань хизаарлаха тухай» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1962 оной майн 30-най Указай 13-дахи статьяда хубилалта оруулха тухай» Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1976 оной ноябриин 23-най Указые баталха

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной ноябриин 25.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын

ТОГТООЛ

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ АЖАЛАЙ БА АЖАҺУУДАЛАЙ, ЭХЭНҮҮД БОЛОН ҮХИБҮҮДЫЕ ХАМГААЛХА АСУУДАЛНУУДААР БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЭРГЭДЭ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИ БАЙГУУЛХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет ингэжэ **тогтообо:**

Эхэнэрнүүдэй ажалай ба ажаһуудалай, эхэнүүд болон үхибүүдые хамгаалха асуудалнуудаар Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй дэргэдэ саг үргэлжын комисси байгуулха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной ноябриин 25.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын

ТОГТООЛ

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ АЖАЛАЙ БА АЖАҺУУДАЛАЙ, ЭХЭНҮҮД БОЛОН ҮХИБҮҮДЫЕ ХАМГААЛХА АСУУДАЛНУУДААР БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЭРГЭДЭ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИ ҺУНГАХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет ингэжэ **тогтообо:**

1. Эхэнэрнүүдэй ажалай ба ажаһуудалай, эхэнүүд болон үхибүүдые хамгаалха асуудалнуудаар комисси 8 хүнһөө байгуулха.

2. Эхэнүүдэй ажалай ба ажаһуудалай, эхэнүүд болон үхибүүдые хамгаалха асуудалаар комиссида иимэ депутадуудые һунгаха:

КОМИССИИН ТҮРҮҮЛЭГШЭ

Антакшинова Инесса Александровна — Улаан-Үдэ хотын Октябрьска һунгуулиин округһоо депутат.

КОМИССИИН ГЭШҮҮД:

Базаров Вандан Бадмаевич — Улаан-Үдэ хотын Свердловско һунгуулиин округһоо депутат;

Бальжурова Надежда Дашиевна — Захааминай аймагай Санагын һунгуулиин округһоо депутат;

Гатапов Сергей Ламажапович — Баргажанай аймагай Уланай һунгуулиин округһоо депутат;

Пластинина Валентина Ивановна — Улаан-Үдэ хотын Лысогорско һунгуулиин округһоо депутат;

Сахьянов Владимир Афанасьевич — Хяагтын аймагай Слободской округһоо депутат;

Стрежнева Алевтина Александровна — Кабанскын аймагай Сэлэнгын һунгуулиин округһоо депутат;

Хорват Любовь Ильинична — Улаан-Үдэ хотын Некрасовска һунгуулиин округһоо депутат.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной ноябриин 25.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын

ТОГТООЛ

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШЫЕ БОЛОН БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ АЖАЛАЙ ТАЛААР УПРАВЛЕНИИН НАЧАЛЬНИГЫЕ ТОМИЛХО БА ТУШААЛҺААНЬ СҮЛӨӨЛХЭ ТУХАЙ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗУУДЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Совет ингэжэ **тогтообо:**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй иимэ Указуудые **баталха:**

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшоор нүхэр **Ангапов** Семен Васильевичые томилхо тухай 1976 оной августын 2-ой;

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшын тушаалһаа нүхэр **Сахьянов** Владимир Афанасьевичые сүлөөлхэ тухай 1976 оной августын 2-ой;

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажалай талаар управлениин начальнигаар нүхэр **Чебунин** Анатолий Кондратьевичые томилхо тухай 1976 оной сентябриин 28-най;

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажалай талаар управлениин начальнигай тушаалһаа нүхэр **Петров** Федор Филипповичые сүлөөлхэ тухай 1976 оной июлиин 23-най.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной ноябриин 25.

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ БА ЭКОНОМИКО

ХҮТЭЛБЭРЕЭ НАРИЖУУЛАН ҺАЙЖАРУУЛХА

Хүдөө ажахы гээшэ арад зонине эдеэ хоолоор, промышленностие түүхэй эдээр хангаха уялгатай арадай ажахын үргэн ехэ, амин шухала һалбари болоно. Мүнөө үедэ Буряад ороноймнай хүдөө ажахые 52 колхоз, 96 совхоз болон хүдөө ажахын бусад предприяти эрхилнэ.

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин амжалтанууд нэн түрүүн газараа үрэ ехэтэйгээр ашаглаһанһаа, мүн сагай уларилһаа, байгаалиһаа дулдыдадаг байха юм. Тиимэһээ нютагай байдалые харалсажа, үйлэдбэреэ зүб шэглэлтэйгээр хүгжөөхэ, хүтэлбэрилхэ шухала.

Хүдөө ажахын продукци абалгые ехэдхэхэ талаар партиингаа XXV съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэхэ, һайнаар хүтэлбэрилхэ эрилтэтэй байһаниинь элитэ. Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин хүтэлбэрилгые һайжаруулхын тула ажаллахалдаа бэрхэ захиргаанай зургаан хэрэгтэй гээшэ. Хүдөө ажахын саашадаа хүгжэхэ тума үйлэдбэриин хүтэлбэриие нарижуулан һайжаруулха шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэһэн байха юм.

Манай республикын олонхи ажахынуудта — директор — отделениие эрхилэгшэ — бригадир гэдэг гурбан шататай хүтэлбэри хэрэглэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ ажахынуудта техникэ ехээр абтажа, хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлээд, үйлэдбэри томодхогдоһон, тусхай шэглэлтэй болгогдожо захалһан байна. Тиимэһээ хүдөө ажахыда мүнөө үе сагта зохихо үйлэдбэриин хүтэлбэрилхы гурим нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй болоо. Хэдэ хэдэн колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ хубилалтые, мүн ажахынгаа өөрилтые харалсажа, хүтэлбэриингөө гурим хубилгажа эхилээ. Эдэ бүгэдэһөө хараад үзэхэдэ, мүнөө үедэ үйлэдбэриие цехэй (һалбариин) гуримаар эрхилхэдэ зохид гэжэ дүй дүршэл харуулба.

Урдань үйлэдбэри хүтэлбэрилхэдөө фермэ, бригадануудаа холо ойрыень харалсадаг байбал, мүнөө ахамад мэргэжэлтэд ажахын ямар нэгэ һалбари толгойлжо, өөрынгөө мэргэжэлтын уялгые захиргаантай нэгэдүүлдэг болонхой. Иимэ хүтэлбэрилгын зохид дүй дүршэл Шэтын областьдо, манайшье республикада бии.

Жэшээнь, Зүүн Сибирьһээ гадуур мэдээжэ болоһон Шэтын областиин Агын округой XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозые РСФСР-эй габьяата зоотехник Д-Ж. Д. Дондуков хүтэлбэрилдэг. Энэ ажахыда шэнэ хүтэлбэрилгын гурим нэбтэрүүлэгдэһээр 5 жэл болонхой.

Үйлэдбэриие һалбари һалбаряарнь хүтэлбэрилхэ арга тус колхоздо юу харуулааб гэхэдэ, эндэ элдэб мэргэжэлтэдэй уялгань һайнаар тодорхойлогдожо, харюусалгань эрид дээшэлһэн байха юм. Хоёрдохёор, түсэбэй ёһоор табигдаһан жиирэй асуудалнуудые шиидхэхэдээ тэдэнэр өөһэдынгөө һанаа сэдьхэл, эдэбхи үүсхэл хэрэглэдэг болоһон байна. Гурбадахяар, отделенинүүдэй үгы хэгдэхэдэ, ажахын захиргаан үйлэдбэридэ дүтэ болоһон жэшээтэй. Дүрбэдэхеэр, үйлэдбэриин хүтэлбэри, хиналта хүсэд дүүрэн, хурдан боложо, тэрээндэ туһалха уялгатай хамаабариин ажал урагшатайгаар бүтэдэг, мүн түсэблэлгын-экономическа хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэ арга олгогдоһон байха юм.

Хүтэлбэрилгын иимэ гурим нэбтэрүүлхэдэ нэгэ адлирхуу продукци үйлэдбэрилдэг хубинууд нэгэдхэгдэжэ, тусхай цех эмхидхэгдэнэ. Илангаяа мал ажалда, газар тариалангай һалбарида нэгэ зүйлэй продукци гаргадаг томо үйлэдбэри байгуулагдана. Жэшээнь, газар тариалангай цехые урдань ахамад агроном байһан мэргэжэлтэд эрхилнэ. Тэрэ цехтэ ороһо таряа ургуулдаг, кукурузашадай, луговодуудай, овощ ургуулагшадай — хамта 7 звено ороно. Тэрэнэй мэдэлдэ зургаан агроном, бухгалтер бии. Хүнүүдэй ажалай түлөөһэн абтаһан продукциин зэргээр тогтоогдонхой. Энэ цехтэ 13.524 гектар эдлүүриин газар, 42 трактор болон бусад техникэ даалгагданхай. Цехэй начальник звенонуудайнгаа ажал ябуулгые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ, үйлэдбэриин эмхидхэл болон ажалай түлөөһые нарижуулан һайжаруулха, хүрьһэ хамгаалха техникэ болон наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, ургамалнуудые элдэб хоротонһоо хамгаалха хэрэгсэлнүүдые, мүн севооборотуудые зүбөөр хэрэглэхэ талаар арга боломжо ехэтэй байшоо. Эдэ бүгэдын ашаар һүүлэй 3—1 жэлэй туршада колхозой ороһо тариянай ургаса дунда зэргээр хоёр дахин дээшэлһэн байна.

Хонин ажалай цехые зоотехник-селекционер ударидана. Тэрэнэй мэдэлдэ нэгэ зоотехник-селекционер, гурбан зоотехник, бухгалтер үгтэнхэй. Цехтэнь 51 мянга гаран хонин, үйлэдбэриин болон гэр байрын барилганууд даалгагдаһан. Мүнөө үедэ энэ цехтэ хонидые шахан таргалуулха 12 томо бригада эмхидхэгдэнхэй. Цехтэнь бүхыдөө 199 хүн ажаллана. Эдэ жэлнүүдтэ тус цех жэлдээ 2 миллион гаран түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ байгаа.

Оньһожоруулгын болон электрижүүлгын цехые ахамад инженер толгойлно. Тус цехтэ 11 инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. Эндэхи механизаторнууд фермэ болон бригадануудай ажал ехэтэй хүдэлмэриие хүнгэдхэхэ, оньһожоруулха, тэндэхи техникэ засабарилха, зүбөөр ашаглаха талаар хэрэгтэй бүхы юумыень хэдэг байха юм.

Барилгын цехые инженер-барилгашан хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй мэдэлдэ колхозой бүхы барилгашад, складууд үгтэнхэй. Ажахын шэнэ барилганuудые колхозууд хоорондын барилгын эмхи хэдэг уялгатай.

Һуудал-байдалай цех дунда һургуулиин, соёлой ордонгой, айлшадай буудалай, баани болон хубсаһа угааха комбинадай эрилтэнүүдые хангадаг. Мүн эдэнэй мэдэлдэ колхозой хамтын гэрнүүд ородог. Тэдэнэр колхозниигуудай һуудал байдалай эрилтэнүүдые хангаха уялгатай.

Колхозой эдэ цехүүдэй хүдэлмэриие түсэблэхэ, хоорондохи харилсаа холбооной асуудалые шиидхэжэ байха ушартай үйлэдбэриин-финансова таһаг бүридхэгдэнхэй. Тэрэниие колхозой түрүүлэгшын орлогшо эрхилнэ. Энэ таһагта колхозой экономистнууд, диспетчерскэ алба хэдэг зон, бухгалтери ороно.

Энэ колхозой үйлэдбэриин бүхы һалбаринууд (бүхы фермэ, звено), түбэй механическа мастерской болон засабарилга хэдэг нүүдэл мастерскойнууд хоорондо диспетчерскэ гуримаар холбогдонхой. Үйлэдбэридэ ушардаг үдэр бүриин асуудалые энэ диспетчерскэ албан шиидхэдэг байна.

Цехүүдэй начальнигууд — ажахын ахамад мэргэжэлтэд шиидхэхы эрхэтэй болонхой. Эдэнэр өөһэдынгөө мэдэлдэ үйлэдбэридэ хэрэгтэй бүхы юумэнүүдтэй байхадаа жиирэй асуудалнуудые түргэнөөр шиидхэдэг, технологическа болон үйлэдбэриин бусад асуудалнуудые холын хараатайгаар, гүнзэгыгөөр шиидхэдэг болоһон байха юм.

Тиигэжэ колхозой түрүүлэгшэ элдэб жэжэ божо асуудалаар сагаа үнгэргэхэеэ болижо, үйлэдбэриин-финансова ажал ябуулгадаа, экономическа асуудалда, холын хараата түсэблэлгэдэ ехээр анхарха аргатай болоо бшуу. Мүн ажахы доторой ниитын харилсаанда анхарал табихаар сүлөөтэй болоһон байна.

Ажахын һалбаринуудай хэр ашаг үрэ ехэтэй болоһые, колхозой захиргаанай бүридэлэй хэр габшагай болоһые хэдэн тоо баримтануудаар харуулжа болохо. Энэ ажахыда шэнэ гуримаар хүтэлбэрилдэг болоходоо, захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 1.5 дахин гэхэ гү, али 25 хүнөөр үсөөрһэн байна. Тиигэжэ тэдэнэрэй абадаг салин хүлһэн 39,2 мянган түхэригөөр бага болоо. Үйлэдбэреэ шэнэ гуримаар хүтэлбэрилдэг болоһоной ашаар 72,5 мянган гектар газартай, 2 мянгаад үхэртэй, 53,5 мянган хонитой, 400 моритой, 80 гаран трактортай, 60 автомашина болон бусад техникэтэй энэ колхоз һүүлэй 4—5 жэлэй туршада жэлдээ 2,5—2,8 миллион түхэригэй мүнгэн олзо оруулна, тэрэнэйнь 550—600 мянган түхэригынь сэбэр олзо болоно.

Энэ колхозой хүтэлбэриин түрүү дүй дүршэлтэй манай республикын Загаһатын болон Хэжэнгын совхозуудай, хонин үсхэбэрилдэг совхозуудай трестын, хүдөө ажахын министерствын болон хүдөө ажахын институдай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд танилсаһан байна.

Үйлэдбэриингөө онсо өөрсэ илгаа хараада абалсажа байгаад, манай республикын хэдэ хэдэн колхоз болон совхозууд һүүлэй 3—4 жэлэй туршада мүн лэ хүтэлбэрилгын иимэ шэнэ гуримда оролсожо, һайн дүнгүүдые харуулһан байна. Иимэ ажахынуудай тоодо Загарайн аймагай «Гигант», Бэшүүрэй аймагай «Победа», Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ, Загарайн аймагай «Дружба» болон Тайлсын совхозууд, мүн бусад зарим ажахынууд ороно.

Хүтэлбэриин шэнэ гуримда ороһоной ашаар Загарайн аймагай «Гигант» колхоздо һаалиин 9 фермые [illegible] шад сүлөөлэгдэжэ, тэд[illegible] рэй уялгые техник үр[illegible] лэгшэд, тоо бүридхэгшэд [illegible] лон ветеринарна мэргэж[illegible] тэд даадаг болонхой. [illegible] асуудалнуудые үйлэдбэ[illegible] һалбари харалсажа шии[illegible] дэг болоходоо хэрэг ура[illegible] тайгаар бүтэдэг. колхо[illegible] түрүүлэгшын, мэргэжэ[illegible] дэй шиидхэдэг асуудал[illegible] гуримшаһан байха юм. Т[illegible] гэжэ энэ колхозой үйл[illegible] риин-экономическа дүн[illegible] һайжарһан, үнгэрһэн гү[illegible] жэлэй туршада колхозой [illegible] бэр олзо жэлдээ дунда [illegible] гээр 40 мянгаад түх[illegible] болоһон байна.

Үйлэдбэриин хүтэлбэр[illegible] нарижуулан һайжаруулһа[illegible] ашаар Бэшүүрэй аймаг[illegible] «Победа» колхоз нилээд [illegible] жэлтэ туйлаа.

Ажахынууд үйлэдбэр[illegible] һалбаряарнь хүтэлбэрил[illegible] гуримда орохын тула [illegible] шалан һайса бэлдэхэ у[illegible] тай. Илангаяа үйлэдбэр[illegible] гөө хубинуудые томодхо[illegible] тусхай шэглэлтэй боли[illegible] шадабаритай бэрхэ м[illegible] жэлтэд болон бусад хүтэл[illegible] рилхы хүдэлмэрилэгш[illegible] шэлэн олохо, һургаха [illegible] но. Энэ талаар ажахынуу[illegible] партиин райкомууд ехэ [illegible] һа хүргэнэ. Энээндэ м[illegible] хүдөө ажахын институ[illegible] хүдэлмэрилэгшэдиие ту[illegible] на. Энэ талаар Загаһат[illegible] Баргажанай совхозуудта [illegible] хүдэлмэри хэгдэнэ [illegible] шээнь, Загаһатын сов[illegible] 5 цех эмхидхэгдэнхэй. Т[illegible] тоодо хүдөө ажахын прод[illegible] ци худалдаха, ажахыгаа [illegible] дэб хэрэгсэлнүүдээр хан[illegible] цех нэмэжэ байгуулаг[illegible] Энээнэй ашаар совхо[illegible] мэргэжэлтэд энэ тэрэ зан[illegible] ти бэдэрхэ, мал тушааха [illegible] хэ мэтэ хэрэгтэ сагаа а[illegible] хаяа болёо. Мүнөө үедэ [illegible] хүүдэй эрхэ ба уялган[illegible] хүтэлбэрилхы хүдэлмэри[illegible] шэдэй болон мэргэжэлт[illegible] ажал ябуулга тухай тус[illegible] гурим СССР-эй хүдөө [illegible] хын министерство тодор[illegible] лон баталһан байна. Тэрэ[illegible] ёһоор ажахы бүхэн өөһэд[illegible] гөө иимэ хүтэлбэрилгын [illegible] рим ёһо баталан аб[illegible] ушартай.

Тэрэнэй хажуугаар м[illegible] үе сагай хүтэлбэрил[illegible] болон мэргэжэлтэд х[illegible] ажахын үйлэдбэриие х[illegible] бэриин эрдэм оньһые, [illegible] дүршэлые һайса мэдэхэ [illegible] гатай. Тиимэһээ мүнөө [illegible] дөө ажахын институд[illegible] хүдөө ажахые хүтэлбэр[illegible] гын кафедра байгуулагд[illegible] тэрэ асуудалаар тусхай [illegible] цинүүдэй курс уншагд[illegible] болонхой. Мүн энэ ас[illegible] лаар хүтэлбэрилхы хүдэ[illegible] рилэгшэдэй мэргэжэл дээ[illegible] лүүлхэ һуралсал эмхидхэ[illegible] нэ. КПСС-эй райкому[illegible] үйлэдбэри эрхилхэ эрд[illegible] дүй дүршэл шудалха һур[illegible] линууд эмхидхэгдэнэ.

Республикымнай [illegible] болон совхозуудта газар [illegible] ряалангай болон мал аж[illegible] культура дээшэлүүлхэ [illegible] лаар КПСС-эй XXV съез[illegible] тодорхой хэмжээ ябу[illegible] нуудые бэелүүлхэ т[illegible] ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. [illegible] дөө ажахын үйлэдбэр[illegible] ашаг үрэ саашадань д[illegible] лүүлхэ гээшэ колхоз, со[illegible] зуудай хүтэлбэрилэгш[illegible] мэргэжэлтэдэй мүнөөд[illegible] дайшалхы хэрэг болоно

И ХАРЖЕЕВ,
Буряадай хүдөө ажахы[illegible] институдай доцент, экономическа[illegible] эрдэмэй кандида[illegible]

НЭГЭН ҺАНАЛТАЙШУУЛ

Жэлэй ямаршье сагта һү ехээр һаадаг гэжэ Шэбэртын фермэ үниинһөө хойшо суутай юм. Энээниие гэршэлхын тула хэдэн тоо баримта дурдая.

Бүри хэдэн жэлэй саана эдэнэр аймаг соогоо эгээн түрүүлэн үнеэн бүриһөө хоёр мянган килограммһаа дээшэ һү һаадаг болоо. Мүн баһал бултанһаа урид 2500 килограммай «хилэ» дабаа һэн. Эндэхи эрхим һаалишан Дулма Гармаева недондо үнеэн бүриһөө гурба мянга һайса гаран килограмм һү һаажа, үшөө нэгэ рекорд тогтоогоо юм.

Мүнөөшье тэдэнэр түрүү нэрээ алданагүй. Байгша ондо бүхыдөө 4511 центнер һү һааха түсэбтэй аад, үнгэрһэн үе соо 4530 центнер һү абаа.

— Ажалайтнай амжалтын эшэ үндэһэн хаанаһаа эхитэй, ямар оньһон «нюусатай» гээшэб? — гэжэ энэ фермые хори шахуу жэлдэ хүтэлбэрилжэ байһан, Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник Анна Григорьевна Сахароваһаа нэгэтэ асуугаа һэм.

Тэрэм удааншье бодолгото боложо байнгүй, нэгэ нэгээр хургаяа даран тоолоно оробо.

— Нэгэдэхеэр, бүхы юумэн хүдэлжэ байһан хүнүүдэй оролдолгоһоо, мэргэжэл шадабариһаань ехэ дулдыдана. Хоердохёор, ажалай гурим, журам наринаар сахиха, бүхы хүдэлмэриие нарин нягтаар эмхидхэхэ хэрэгтэй. Гурбадахяар, хүн бүхэнэй урдахи харюусалгаяа һайн ойлгожо, эбтэй эетэйгээр, булта — нэгэнэйнгээ, нэгэн — бултанай түлөө гэһэн эрмэлзэлтэйгээр хүдэлөө һаань, амжалта хэзээдэшье туйлагдаха. Дүрбэдэхеэр, дүршэлтэй, аха нүхэдынь залуушуулаа ходо дахуулжа, һургажа ябаха ёһотой, — гэжэ хэлээ бэлэй.

Үнэхөөрөө, Шэбэртын фермэдэ ёһотойл нэгэн һанал эрмэлзэлгэтэй, эбтэй эетэй хүнүүд хүдэлдэг гэжэ абаһаар мэдэхээр юм. Һүүлэй үедэ эндэ һаалишадынь оройдоо һэлгээгүй шахуу, тэдэнь гол түлэб арба һайса гаран жэлдэ хүдэлжэ байһан хүнүүд. Жэшээнь, Октябриин революциин, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденуудаар, хэдэн олон медальнуудаар шагнагдаһан Дулма Гармаева эндэ гуша гаран жэлдэ ажаллана. Ажалай Улаан Тугай орден үбсүүндээ яларуулһан һаалишан Мария Васильевна Конечных тус фермэдэ баһал арба һайса гаран жэлдэ таһалгаряагүй хүдэлнэ. Мүн һаалишад И Телешева, М. Цыбиков, Т. Уварова, А. Куприянова гэгшэд наһаар тэдэнһээ залуушье һаа, нилээд дүршэлтэй болоһон зон.

— Манай Шэбэртын фермэдэ булта ажалдаа нэтэрүү, хойшоо харангүй хүдэлдэг зон сугларшанхай юм агша гээбы. Гээгдэжэ, гэдэргэ таталдажа ябаха, хэрүүл хэлэ гаргаха хүн тэдээн соош үгы даа, — гэжэ нютагайнь нэгэ үбгэжөөл хэлэжэ байгаа бэлэй.

Нээрээшье тиимэл хадаа энэ фермынхид хэзээ, ямар уялга абаа һэм, тэрэнээ заатагүй дүүргээд лэ байдаг.

Жэшээнь, үнгэрэгшэ зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааха гэжэ социалис уялга абаһан байгаа. Хабар хожом болотор хүйтэн байгаад, зунай эхээр хура бороо биратай ороогүй, бэлшээриин ногооной ургасын муу байгаашье һаань, бүхы хүсэ шадал, арга боломжоо элсүүлэн хүдэлжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрөө. Үнеэн бүриһөө зунай үедэ 1098 килограмм һү һаагаа юм.

Тээсгэн эндэхид өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 1400 килограмм һү һаахабди гэжэ уялга абаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ үнеэн бүридөө үдэрэй 3 килограмм үбһэ. 2 килограмм тарла талханай зүйл, мүн һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 400 грамм талха, тиихэдэ үшөө 15 килограмм силос, гурбан хүнэг бурдууг эдюулнэ.

— Одоол үбһэ тэжээл бага гэжэ гомдохо үндэһэн үгы. Теэд һүүлэй үедэ юундэшьеб һү һаалимнай зарим тэды доошоо орохоео һанаа. Хэрбээ ноябриин эхеэр һаагдажа байһан бүхы 160 үнеэдһээ сүүдхын 695—700 килограмм һүн абтадаг һаа, һаянай тэрэмнай 680 килограммда хүрэбэ. Мүнөө тэрэнэй шалтагааншье элирүүлжэ, һү һааляа үшөө дээшэлүүлхэ хэмжээ абажа байнабди. Юуб гэхэдэ [illegible] уялга абаад, үгээ үгөөд, [illegible] рэнээ дүүргэжэ шада[illegible] һаамнай эшхэбтэр, — [illegible] фермые даагша А. Г. С[illegible]рова хэлэнэ.

Шэбэртынхин зориһо[illegible] заабол хүрэхэ гэжэ гү[illegible] этигэгдэнэ. Энээниие т[illegible] нэр бодото ажалаараа н[illegible] тэ бэшэ гэршэлдэг ха юм.

М. НАМЖИЛОВ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Ф[illegible]мын түрүү һаалишан М. Конечных. 2. Ирина Тел[illegible]ва үнеэдээ машинаар һ[illegible] байна.

Авторай фото.
Бэшүүрэй совхоз.

АНИ ЁҺОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

гал. Эхиининь
нюурта)

э г-н Кендалл, совет
дент г-н Скотт гэг
и ехэ баярлан хара
иб. Тэдэнэр бүгэ
манай оронуудай
экономическа ха
аа хүгжөөхын тула
э оролдолго гаргаа

хүндэтэ гэшүүд,
эндэ Кремль дотор,
эй саада тээ уулза
бди. Вашингтондо
до Америкын нэй
килдэг бүлэгүүдэй
түлөөлэгшэнэртэй
өөрэлдөө хэһэн уул
энги энэ уулзалга
һанагдана.
уулзалганууд нэн
политическэ талаһаа
гэжэ би тоолоноб
эхэ ёһотойб. Юуб
гүрэнүүдэй хоорон
түдай хоорондо ам
ооной хани харилсаа
үлгада наймаа эр
хүнүүдэй ехэ үүргэ
т байһые гү, али
шадаха байһые би
ойлгоноб. Иимэ хү
эл намда мүнөөдэр
президент Фордын
тор тодорхойлогдон

жэлнүүдэй турша
-американ харилсаа
юрэнхыдэнь гурим
талаар худалдаа най
экономическа харил
зохихо анхарал
агдаһан байна. Танай
эй ёһоор, манай оро
хоорондо худалдаа
ай-экономическа, на
ическэ хани харил
лөөхэ тухай прави
нуудай хоорондо хэ
зала хэлсээнүүд ба
ан байгаа. Юрэнхы
дхэхы муу бэшэ үн
үри байгуулагдаһан
Энээндэ түшэглэн,
оронуудай хоорондо
адаа ашатай туһа
янзын холбоо бари
олошоржо эхилээ

США хоёрой хоо
д бараанай эрьесын
1 миллиард доллар
э дүтэлөө гэжэ 1974
тэмдэглэдэг байгаа
1975 ондо 2 мил
хүрөө, харин энэ
5 миллиардһаа дээ
а. Американ фирмэ
хэдэ хэдэн ехэ хэл
тэрэ тоодо ойрын
турша миллиард
үү түхэригтэ элдэб
түхеэрэлгэ бидэнтэ
тухай хэлсээнүүд ба
хай.

американ талаһаа
айн эрхэ нүхэсэл
байгуулагдаа
ерээдүй сагташье
рилсаанууд муу бэшэ
хүлеэгдэнэ. Бүхы
табан жэлэй турша
хэ гү, али 1980 он
хүгжэнги капиталис
ай хэдэг худалдаа
а 30 гаран процен
шэлүүлхэ гэжэ ха
м Манай организа
тоолоһонэй ёһоор,
хэдэг манай ху
наймаанай хэмжээн
промышленна про
талаар, түүхэй эд
ан, 10 миллиард
оллар, али дээшээ
болохо байна. Бидэ
тай экономическа,
кэ, промышленна
рилсаа, компенсаци
эээнүүдые оруулал
устриин олон һалбари:
автомобильна,
ай, химическэ, цел
саарһанай станок бү
электротехническэ,
еталлурги, судна бү
олон бусад һалбари
— дэлгэрүүлхээр
байха байгаабди.

гол шухала асуудал
удалдаа наймаанай,
ын асуудалнуу
-да Советскэ Союз
гэһэн ябадалай
байбал, дурсаг
рилсаанууд бэелжэ
байна. Энэ талаар
правительствын

үшөө 1972 ондо үгэһэн үгэ мүнөө болотор дүүргэгдээгүй байһаар. Энэ ушар таанадтай манай хэхэ худалдаа наймаа болон экономическа бүхы харилсаануудые хүгжөөлгэдэ горитойхоноор паад хэнэ гээшэ.

Хүндэтэ господанар, энээниие хараадаа абахые гуйнаб. Советскэ Союз тушаа ямар нэгэн хүнгэлэлтэ, ямар нэгэн буулта хэхэ асуудал бидэнэр юрэдөө табинагүйбди. Бидэнэр юу хүсэнэбибди гэхэдэ, бусад олонхи гүрэнүүдтэй худалдаа наймаа хэдэг шэнги тиимэ эрхэ хуулинуудые үндэһэ болгон, бидэнтэй США-гай худалдаа наймаа хэхыень хүсэнэбди гэхэ гү, али танай орон тушаа манай хэдэг юумые, хашалта хэхэгүйе хүсэнэбди.

Хэрбээ мүнөөнэй байдалаи үргэлжэлхэ болоо һаа, совет-американ худалдаа наймаанда һайн юумэн хүлеэгдэхэгүй. Таанадтай, наймаа эрхилдэг хүнүүдтэ, би сэхэ руунь хэлэхэ байнаб. Мүнөө дээрээ ниитэ дүнгүүдэн бараг һайн гэжэ харагдаашье һаань. США-тай манай экономическа холбоо барисаанай хэмжээн мүнөөнэй ээхэ, байдалда үнэхөөрөө доошоо оржо байна. Олон талын худалдаа наймаа хэхэдээ, мүнөө бидэнэр гуримтайгаар, адли тэгшэ үндэһэ һуури дээрэ бидэнтэй наймаа хэдэг наймаашадтай харилсаа байгуулхые хүсэнэбди. Хашалта хэхэ ябадал США-да манай эд бараа худалдалгада һаад хэнэ, худалдаа наймаанай гүйсэгүйе ехэ болгоно, тиимэһээ американ дэлгүүртэ манай һонирхолые бууруулна.

Тиигэжэ, зарим тэды тооной ёһоор, һүүлэй хоёр жэлэй туршада американ фирмэнүүд манай орондо 1.5 миллиардһаа 2 миллиард хүрэтэр долларой хэмжээтэй захилаа гээгээ. Энэ хадаа ехэ гээшэ гү, али бага гү гэжэ таанар өөһэдөө мэдэгты, зүгөөр хэлсэдэгэй ёһоор, иимэ мүнгэн газарта хэбтэдэггүй гэжэ би һананаб.

Мүнөө бидэнэр тантай ехэнхидээ хуушан баялигаараа байнабди гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, химическэ комплексын, Кам-АЗ-ай, түмэрэй рудагай заводой, мүн бусад хэдэ хэдэн барилгануудай түхеэрэлгэнүүд хуушан контрактнуудай ёһоор эльгээгдэнэ. Эдэ контрактнууд худалдаа наймаанай хашалта хэхэ гэһэн хуулиин США-да үшөө гараагүй байхада баталагдаһан байгаа.

Тиимэһээ энэ гуримгүй байдалые американ лэ тала заһаха ёһотой. Бидэнэр элдэб янзын шэглэлэй экономическа холбоо барисаа саашадаашье хүгжөөхөөр бэлэнбди, томошье, дунда зэргынш фирмэнүүдтэй худалдаа наймаа хэхээр бэлэнбди. Зүгөөр бүри түгэс адли тэгшэ эрхын, бэе бэедээ ашатай туһатай байхын үндэһөөр наймаа хэхээр бэлэнбди. Худалдаа наймаае ямар нэгэн политическэ нүхэсэлтэй холбохо ямаршье һэдэлгые бидэнэр эрид шууд буруушаанабди, дотоодынгоо хэрэгтэ хамааралсаха ямаршье ябадалые ушаруулхагүйбди. Энэ хадаа хэзээ хэзээдэ эли тодо байха ёһотой. Экономическа холбоо барисаанда хашалта хэхэ ябадал манай политикада ямар нэгэн нүлөө үзүүлжэ болохо гү, али манай арадай ажахын хүгжэлтые һаатуулжа болохо гү гэжэ һанадаг хүнүүд гүнзэгы алдуу хэнэ. Эдэ хэрэгүүдэй талаар Советскэ Союз харин баруун наймаашадай ямар нэгэн һанаашалгаһаа бээ дулдыдуулжа хэзээдэшье табяагүй юм. Арбадахи табан жэлэйнгээ асари ехэ даалгабаринуудые — промышленностьдашье, хүдөө ажахыдашье — амжалтатайгаар дүүргэнэбди. Энээнэй эрхэ нүхэсэл олон миллион совет хүнүүдэй оролдосотой ажал, зохёон байгуулхы эрмэлзэл болоно. Социализмын аха дүү оронуудтай манай нягта хани харилсаан эрхим һайнаар хүгжэнэ. Мүн худалдаа наймаанай талаар адли тэгшэ эрхын ёһо гуримуудые, Хельсинкидэхи хэлсээе бодотоор баримталдаг олон капиталис оронуудтай экономическа холбоонуудһай муу бэшээр байгуулагдана.

СССР США хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанда зохид һайн эрхэ нүхэсэл байгуулагдаа һаань, саашадаа тэрэ муу бэшээр хүгжэхэ гэжэ бидэнэр харанабди. Худалдаа наймаанай хэмжээн урдань хараалагдаһан һаа һураггүй ехээр ургажа болохо байна.

Экономическа холбоонууд тухай хэлэхэдээ, гүрэнүүдэй хоорондохи политическэ харилсаануудай юрэнхы байдалһаа һамааржа болохогүй гэһэн ушарые эдэ бүгэдэ гэршэлнэ. Энэ талааршье Америкын Холбоото Штадуудтай байгуулһан манай харилсаануудай уг зорилго тон эли, шууд сэхэ юм. Тэрэ хадаа манай партиин, манай гүрэнэй эб найрамдалда дуратай гадаадын политикын үндэһэн шухала гол ёһонуудтай холбоотой. США тушаа манай политика болбол саг зуурын бэшэ, хэды һарын бэшэ, харин олон жэлэй, олон арбаад жэлэй хараатай юм. СССР США хоёрон хоорондо амгалан, үнэхөөрөө тогтууритай харилсаанууд байгуулагдаһай гэжэ хүсэнэбди. Энэ хадаа манай арадуудай бүгэдэ ниитын эб найрамдалай аша туһада байгуулагдаха байна али нэгэн гурбадахи орондо хохидолтой бэшэ байха юм. США-тай бэе бэедээ ашатай туһатай һайн харилсаа хүгжөөхөөр бэлэн байһыемнай КПСС-эй XXV съезд дахинаа бүри эли тодоор баталаа.

Энээн тушаа мүнөөдэр дахинаа һануулхань үлүү бэшэ. Юуб гэхэдэ, һүүлэй үедэ илангаяа һаяын һунгуулиин кампанитай дашарамдуулан сэхынь хэлэхэдэ, американ-совет харилсаануудые һайжаруулха зорилготой тааралдахагүй шэглэл США-да бии болоо. «Хүйтэн дайнай» үедэхи шэнги СССР тушаа «шанга харада шугам» бэелүүлхэ, «хүсэр хэлгын тала баримталан» ябуулга хэхэ гэһэн уряанууд зэдэлнэ. Советскэ Союзһаа ямар нэгэн сэрэгэй аюулай гараһан тухай, манай орон буу зэбсэг яаралтайгаар гаргахые үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй гэһэн хуурмаг һанамжада абтахые зарим нэгэн нэтэрүүгээр оролдоно. Америкэдэ «түрүүшын ядерна сохилто хэхээр бэлэдхэл совет тала хэнэ гэжэ аилгана. Иимэ тэнэг юумые шашахань хэндэ, юундэ хэрэгтэй болоо юм, мэдэнэгүйб зүгөөр иимэ шашалдаанай болодогынь бодото баримта мүн. Эдэ худал хуурмаг үгэнүүдэй хооһон, тэнэг байһаниинь эли байха гэжэ һананадаха байгаа. Ядерна дайнай аюулые һуларуулха, тиигээд эсэсэй эсэстэ бүрин усадхаха хэрэгтэ, буу зэбсэг яаралтайгаар гаргалгые болюулха, гүрэнүүдэй хоорондо амгалан хани харилсаа хүгжөөхэ хэрэгтэ шэглүүлэгдэһэн Советскэ Союзай бүхы политикада энэ харша юм.

Буу зэбсэг яаралтайгаар гаргаха ябадалые хорихо, буу зэбсэг хуряаха хэрэгтэ зорюулагдаһан Советскэ Союзай тодорхой, хүсэлэл ехэтэй дурадхалнууд бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ юм. Олониитээр хюдаха шэнэ буу зэбсэг бии болгохые хорихо, ядерна буу зэбсэг туршалгые бүгэдөөрэн хүсэдөөр болюулха, уласхоорондын харилсаануудта хүсэ хэрэглэхэ ябадалһаа арсаха тухай бүхэдэлхэйн договор гэхэ мэтэ дурадхалнууд тухай эндэ һануулая. Дурадхалнуудаа хэрэгээр баталжа, бидэнэр һаяхан өөрынгөө сэрэгэй бюджедые дахинаа хороогообди.

Совет-американ хөөрэлдөөн тухай хэлэхэ болоо һаа, танай «Трайдент» шэнги уһан доогуур ябадаг атомна шэнэ онгосонуудые, танай Б-1 шэнги хүндэ шэнэ бомбардировщигуудые, мүн уһан доогуур ябадаг тиимэ түхэлэй совет онгосонууд болон бомбардировщигуудые байгуулгаһаа арсаха гэжэ Холбоото Штадуудта дурадхаһан байнабди. Дундада далайһаа ядерна буу зэбсэттэй кораблинуудые хоёр талааран гаргаха гэжэ дурадхаабди. Эдэ дурадхалнууд мүнөөшье хүсэндөө.

Ядерна буу зэбсэг нүгөөдэдөө эсэргүүгээр түрүүшээр хэрэглэхэгүй тухай договор баталха гэһэн дурадхал манай политикын эб найрамдалда дуратай байһанай шэнэ гэршэ мүн. Энэ дурадхалые Советскэ Союз, Варшавска договорой талаар тэрэнэй союзнигууд Хельсинкидэ нёдондо жэлэй зүблөөнэй бүхы хабаадагшадта, тэрэ тоодо Холбоото Штадуудта, дурадхаа. Энэ дурадхалдаа бидэнэр харюу хүлеэнэбди, зүбшөөһэн харюу байха гэжэ найданабди.

США тушаа Советскэ Союзай ямар нэгэн хара сэдьхэлэй түсэбтэй байһан тухай шашалдаан бүхыдөө хуурмаг үгэ мүн. Энэ хадаа хара сэдьхэлһээ гараһан худал үгэ гэжэ бидэнэр багсаанабди. Ушарынь гэхэдэ, энээгээр халхалагдан, сэрэгэй бюджедүүдые хизаарлашагүйгөөр ехэ болгохо, буу зэбсэг яаралтайгаар гаргаха ушар үзэгдэжэ байна. Энэ хадаа аюултай ябадал мүн. СССР-эй һэдэлгэ тухай худал шууяа татаад, США-да зарим нэгэн «түрүүшын сохилтын» түсэб тухай хойшолонгынь ойлгоһгүйгөөр бодомжолжо байхадаа болохо Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, би энээниие эрид шууд дабтахые хүсэнэб — энэ мэтэ бүхы балмад бодомжонуудай, мүн ядерна дайнай дайсаниинь байгаа, байнашье. Ядерна дайе ушаруулхагүй тухай США-тай хэһэн хэлсээндэ үнэн сэхэ байжа, энэ хэлсээнэй талаар американ тала ооһэдынгоо уялгануудые мүн лэ дүүргэжэ байха гэжэ һананабди.

Ядерна дайнай аюулые һуларуулхын тула манай хоёр оронуудай сугтаа хэһэн юумые үндэрөөр сэгнэнэбди. Хэрбээ иимэ үзэл бодолтойгоор ажалаа ябуулаа гээшэ һаань, Америкын шэнэ захиргаантай харилсахадаа, бидэнэр энэ замаар саашадаа дабшахаар бэлэн байнабди. Үни хада Владивостогто зүбшөөгдэһэн үндэһэ һуури дээрэ стратегическэ добтолхы буу зэбсэг хизаарлаха тухай шэнэ хэлсээ баталха талаар хүсэл оролдолгомнай эдэбхижэхэ ёһотой гэжэ Советскэ Союз тоолоно. Энэ шухала асуудалые Вашингтоной зүгһөө бүхэли жэлэй туршада шиидхээгүй байһан сагые таһалдуулхаар болоо гэжэ һанагдана. Ядерна буу зэбсэгэй дэлхэй дээгүүр тараха ябадалые ашагтайгаар болюулха талаар шэнэ алхам хэхэ арга боломжые, тэрэшэлэн ядерна дайнай аюулые бага болгохо ябадалда шэглүүлэгдэһэн бусад хэмжээнүүдые зүбшэен хэлсэхээр Советскэ Союз бэлэн байна.

Хүндэтэ айлшад, Хэрбээ экономическа холбоон политическэ оршон байдалһаа дулдыдадаг гээшэ һаань, тэрэнэй хүгжэлтэ политическэ оршон байдалые һайжаруулгада, тогтоонижоруулгада схэер туһалдаг юм. Энэ талаар наймаа эрхилдэг хүнүүд гансашье оорынгоо фирмэнүүдтэ бэшэ, харин бүхыдоо ооһэдынгоо арадта, эб найрамдалай аша туһада, хүн түрэлтэнэй амгалан байдалаи аша туһада ехэ юумэ хэжэ шадаха байна. Энээниие хараадаа абан, американ-совет худалдаа наймаанай экономическа соведтэ шэнэ амжалтануудые гүн сэдьхэлһээ хүсэнэб. Энэ соведэй тааруу зохид ажал ябуулгыень бидэнэр СССР-тэ һайнаар сэгнэнэбди.

Иимэ хундага үргэнэм:

— Советскэ Союзай Америкын Холбоото Штадуудай хоорондохи һайн харилсаануудай түлөө!

— Газар дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдалай түлөө!

— Эндэ байгшадай элүүр энхын ба амжалтын түлөө!

* * *

США-гай финансынуудай министр У. Саймон харюугай үгэ хэлээ.

У. САЙМОНАЙ хэлэһэн үгэ

Господин Генеральна секретарь!

Мүнөөдэр эндэ хэлэһэн үгэнүүдэйтнай түлөө Танда ехэ баярые хүргэнэб. Эндэ ерэжэ, Тантай уулзаха гээшэ намда үнэхөөрөөшье ехэ нэрэ хүндэ болоно. Тантай тогтооһон харилсаа холбоое үндэрөөр сэгнэдэг президент Фордһоо эгээл халуун дулаан баяр хүсэлэнгүүдые асарбаб.

Хуушанай, намда үнэтэй сэнтэй ханинартаяа, манай хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай-экономическа харилсаае бэхижүүлхэ хэрэгые шууд сэхээр баримталан дэмжэдэг, намдал адли, ханинартаяа үшөө дахин уулзаха гээшэ бидэнэртэ хододоо урма баяр түрүүлдэг.

Экономическа харилсаа холбоон ба эб найрамдал бэхижүүлгэ хоорондоо холбоо барисаатай юумэн гэжэ бидэ этигэнэбди, тоолонобди. Энэ хадаа бата эб найрамдал хангаха хэрэгэй амжалтада нүлөөлхэ байна гэжэ тоолон, манай экономическа холбоо барисаае бэхижүүлхын түлөө оролдонобди.

Совет-американ худалдаа наймаанай-экономическа Соведэй заседаниинуудта хабаадаха, энэ элитэ ехэ ба тон шухала эмхитэй урдынгаа олон холбоо барисаае һэргээхэ арга боломжын намда тудажа байһые би илангаяа үндэрөөр сэгнэнэб. Манай хоёр ороной хоорондо табихые хүсэжэ байһан хүүргэ барихаа шухала материал бангуулгада нүлөөлдэг худалдаа наймаанда энэ Совет ехэ үүргэ дүүргэхэ байна гээд Холбоото Штадууд урдынхидал мэтэ тоолоно.

Намайе, минии хани нүхэдые хододоо хүндэмүүшэ халуунаар угтадагайтнай түлөө Танда, Господин Генеральна секретарь, баяр хүргэхые хүсэнэб

Таанадтай харилсаа холбоо тогтоохо, уулзаха ехэ нэрэ хүндэдэ, зол хубида хүртэһэн Холбоото Штадуудай хүн зон Танаи хүтэлбэрилгын тон шухала байһые ойлгоно. Хэдэ хэдэн асуудалнуудаар бидэнэй хоорондо зарим тэды арсалдаануудай байһаншье һаань, бата эб найрамдал хангаха гэһэн ниитэ нэгэн зорилготонбди. Танай талын ойлгохо байһые саашанхи жэлнүүдтэшье хүлеэхэ байнабди.

— Генеральна секретарь Брежневэй элүүр энхэ ябахын түлөө!

Манай агууехэ хоёр ороной хоорондохи холбоо барисаае бэхижүүлхын түлөө! — хундага үргэнэб.

* * *

(Л. И. Брежневэй, У. Саймонай хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгануудаар угтагдаа).

Обед хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНДА

ХИНАЛТА, ШАЛГАЛТА ҺАЙЖАРУУЛХА

Засагай дээдын зургаануудай тогтоолнуудые болон өөһэдынгөө гаргаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар Прибайкалиин аймагай Соведэй гүйсэдком ямар хиналта, шалгалта хэнэб гэһэн асуудал Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзэбэ. Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ энэ асуудалаар тоосоое түс аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. В. Бахаев хэлэбэ.

Прибайкалиин аймагай Соведэй гүйсэдком дээдын зургаануудай тогтоолнуудые, өөһэдынгөө гаргаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулна гэжэ тоосооной дүнгөөр абтаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ. Дээдын органуудай тогтоолнуудай болон өөһэдынгөө шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ хиналха, шалгаха асуудалда ехэ анхарал табигдаһхай.

Аймагай, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй сессинүүд дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ байдаг. Тогтоол болон шиидхэбэринүүдые саг болзортонь дүүргэхэ талаар предприяти, организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, аймагай Соведэй гүйсэдкомой таһагые даагшанарта шанга эрилтэ табигдадаг болоо.

Хиналта, шалгалта эмхидхэхэ хүдэлмэриин һайжархада ажал хүдэлмэри урагшатан ябана. Һүүлэй үедэ аймагай харьяата газар дээрэхи предприяти, организаци, эмхи зургаанууд түсэб, уялгануудаа муу бэшээр дүүргэдэг болонхой.

Гэбэшье, дээдын зургаануудай тогтоолнуудые, өөһэдынгөө гаргаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар аймагай Соведэй гүйсэдкомой ябуулжа байгаа хиналта, шалгалтын хүдэлмэридэ үшөөл горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Тогтоол болон шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар асуудал аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ дутуу дундатайгаар бэлдэгдэнэ, тэдэниие бэелүүлхэ бодото хэмжээнүүд хараалагданагүй. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые дүүргэхэ талаар шиидхэбэри удааржа абтана. Тогтоол болон шиидхэбэринүүдые һулаар дүүргэдэг зарим хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табигданагүй.

Засагай дээдын зургаануудай тогтоолнуудые, өөһэдынгөө шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар хиналта, шалгалтын хүдэлмэридэ байгаа дутуу дундануудые дары усадхаха хэмжээ абахыень Прибайкалиин аймсоведэй гүйсэдкомые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалба.

Эдир багашуулые элүүр энхээр, дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай орон дотор тон ехэ анхарал хандуулагдажа байдаг. Улаан-Үдын «Малыш» гэжэ хүүгэдэй яслида 140 үхибүүд ябадаг. Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ талаар дүршэл ехэтэй, оролдосотой бэрхэ хүдэлмэрилэгшэд эндэ олон. Тэдэнэй дунда ахалагша медицинскэ сестра Надежда Евгеньевна Конева мэдээжэ болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник Н. Е. Конева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭД БАРАА ЭЛБЭГЭЭР

Республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан социалис уялгаяа һайнаар дүүргэжэ байна.

Энэ жэлдэ 900 гаран автомашина ажалшадай хубиин хэрэглэмжэдэ худалдагдаа. Мүн телевизор, холодильник, радиоприёмник, мотоцикл, хубсаһа угаалгын ба оёдолой машинанууд олоор наймаалагдаһан байна.

Жэшээлбэл, Кабанскын кооператорнууд арба һарынгаа түсэб 275 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэв. Энэ үе соо түс аймагай ажалшад 12 миллионһоо дээшэ түхэригэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйл худалдан абаһан байна. Тэрэшэлэн Баргажанай, Яруунын, Бэшүүрэй аймагуудай кооператорнууд һайн үрэ дүн түйлаба.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1976 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон кооператорнууд абаһан социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдон, республикынгаа хүдөө нютагуудай ажалшадые һайнаар хангахые оролдоно.

Мүнөө республикын хүдөө нютагуудта 110 гаран автолавка холын отара, фермэнүүдтэ үбэлэй дулаан хубсаһа наймаална, хэһэн захилайнь ёһоор эд бараа асарна.

Д. КОЛМАКОВ.

ОЛОНИИТЫН ШУХАЛА ХЭРЭГ

Түүхын ба соёлой дурасхаалта хүшөө памятнигуудые хамгаалха бүхэроссиин бүлгэмэй Буряадай отделени ээлжээтэ пленумээ үнгэргэбэ.

Пленумдэ сугларагшад түс бүлгэмэй эхин эмхинүүдэй хүдэлмэриие саашадань лайжаруулха тухай Буряадай отделениин Президиумэй түрүүлэгшэ П. Н. Нимаевай элидхэл шагнаба.

— Һүүлэй үедэ эхин эмхинүүдэй эдэбхи яһала дээшэлээ, соел гэгээрэлэй хэмжээ ябуулганууд хэгдэнэ, — гээд элидхэл соо хэлэгдэбэ.

Дайшалхы ба ажалай габьяа солые мүнхэлһэн хүшөөнүүд, дурасхаалта газарнууд залуу үетэниие патриотическа талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ туһална. Һургуулиин үхибүүдһээ эхилээд, шэнжэлгын экспедици, элитэ эрдэмтэд жэлһээ жэлдэ түүхын һонирхолтой памятнигуудые оложо, элирүүлжэ байдаг.

Манай республикын газар дээрэ үнгэрһэн үе сагай ба мүнөөнэй түүхэтэй холбоотой 1.100 гаран элдэб зүйлнүүд элирүүлэгдэжэ, бүридэлдэ абтаһан юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда унаһан сэрэгшэ хүбүүдэй дурасхаалда зорюулагдаһан 10 гаран хүшөө манай республика дотор гансал Илалтын 30 жэлэй ойн жэлдэ бодхоогдонхой. Гинхэдэ баһа дайнда шархатажа ерээд, Улаан-Үдын госпитальнуудта наһа бараһан сэрэгшэдэй дурасхаалые мүнхэлһэн хүшөө шэнээр табигдаа.

Декабристнуудай буһалгаанай болоһоор 150 жэлэй ойдо зорюулагдажа, урдань декабристнуудай ябадаг байһан хоёр дабхар гэр соо музей Новоселенгинск тосхондо нээгдээ. Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ Н. Бестужев, К. Торсон гэгшэдтэ хүүр дээрэ шэнэ хүшөө — мемориал бодхоогдоо. Баргажан һууринда М. Кюхельбекерэй, мүн Батурино һууринда Н. Шимковой хүүрнүүд дээрэ хүшөө һэльбэн шэнэлэгдээ.

— Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Хориин, Түнхэнэй, Кабанскын аймагуудта түүхын болон соёлой памятнигуудые хамгаалха талаар һайнаар хүдэлмэри ябуулагдана. Баунтын, Хэжэнгын, Яруунын, Захааминай аймагуудта энэ талаар муртэй юумэн хэгдэнэгүй, — гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Түүхын ба соёлой памятнигуудые хамгаалха тухай СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ абтаһан Хуулиие хүн зондо ойлгуулха талаар хүдэлмэри ябуулагдажа эхилээ.

Пленум дээрэ түүхын эрдэмэй доктор, профессор Н. П. Егунов, түүхын эрдэмэй кандидат Е. А. Хамзина, Улаан-Үдэ хотын ахамад архитектор П. Г. Зильберман, Новоселенгинскын дунда һургуулиин багша Н. С. Ларионова болон бусад элидхэл тушаа үгэ хэлэхэдээ, түүхын ба соёл культурын памятнигуудые һэргээн бодхоолгодо, сахин хамгаалгада ушардаг дутуу дундануудтушаа, саашанхи ажалаа һайжаруулха тухай асуудалнуудта тогтобо.

О. ЦЫБИКОВ.

ИН КОЛХОЗУУДАЙ ЗОРИЛГОНУУД

зуудай бүхэроссин
заседани ноябриин
Москвада болобо.
эй ЦК-гай октябриин
он) Пленумэй шиид
түүдһээ, КПСС-эй ЦК
еральна секретарь нү
И Брежневэй хэлэһэн
тобшололнуудһаа.
йлолгонуудһаа үндэ
тараһан РСФСР-эй
дай Соведүүдэй зо
дые тэрэ зүбшөөн
байна.
ажахын хүдэлмэри
шэн габьяата ажа
о городуудай ажал
эдэбхитэй туһалам
р республика дотор
ургамалнуудай үн
ургаса ургуулагда
даа гээд элидхэлшэ
СР-эй хүдөө ажахын
колхозуудай бүхэ
Соведэй түрүүлэгшэ
рентьев болон элид
хэлсэлгэдэ хабаа
тэмдэглээ. 1976 ондо
таряа үйлэдбэрилгые
дээшэлүүлэгдэһэн

социалис уялганууд үлүүлэн дүүргэгдөө. 3 миллиард 205 миллион пүүд ороохо таряан Эхэ ороной амбаарта хаагдаа.

Россин таряашадай, мал шадай урда ехэ зорилгонууд табигдана. Түйлаһан амжалтануудаа батадхахаһаа гадна, эдэниие саашадань арьбадхажа, ойрын жэлнүүдтэ республика дотор гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 20 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха, мал ажалай продукт, техническэ ургамалнууд, хартаабха, овощ, алим жэмэс үйлэдбэрилгые нилээд үргэдхэхэ байна.

«РСФСР-эй Хара бэшэ хүрьһэтэ зоной хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар Горьковско областиин колхозуудай Соведүүдэй хэһэн хүдэлмэри тухай асуудалые мүн лэ зүбшэн хэлсэбэ.

(ТАСС).

ГВАРДЕЕЦ СОЛООРОО ОМОГОРХОН...

Арад зоной хэрэгэй түлөө ябажа гаталһан замаараа хүнэй аша габьяа сэгнэгдэдэг гэжэ үнэн. Баргажанай аймагай Аргата нютагта ажаһуудаг дайнай болон ажалай ветеран, 1943 онһоо партиин гэшүүн Дамба Очирович Эрдынеев хүндэтэ амаралтада гарабашье, түрэл совхозойнгоо кадрын таһагые эрхилэгшээр хүдэлдэг, эдир залуу үетэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг юм.

Дамба Очировичай гэртэ урдын кавалеристын хубсаһатай, саб гэмэ залуу хүдөр сэрэгшын фото-зураг шэлэгдэмэл рама соо үлгөөтэй байна. Энэ фото-зураг тэмсэл, дэбжэлтын гушаад оние һануулна. Тэрэ сагта залуу колхозник Дамба Эрдынеев Хяагтын совпартһургуулида һуража дүүргэд, армиин албанда Буркавдивизиондо сэрэгэй һургуули хээ юм. Тиихэ үедэнь энэ фото зураг буулгагдаһан байгаа бшуу.

Шахаа тангаригтаа үнэн сэхээр Дамба Очирович алба хэһэн юм. Тэрэ 11 дэхи моторито полкын зэргэдэ жагсажа, эрхим мэргэн пулемётчик, дайшалхы болон политическэ һуралсалай отличник болажо шалгарба. Частиин командованиһаа олон удаа һайшаал, магтаалда хүртэдэг байһан. Албанһаа табигдахадаа тэрэ БурЦИК-гай зүгһөө өөрын нэрэтэй, һиилэгдэмэл зэбсэгээр шагнагдаһан. Удаань комсомолой путёвкоор Буряадай гигант ЛВРЗ-дэ ажаллаһан байна. 1941 оной июлиин 22-го фашис булимтарагшад совет арадай амгалан ажал, байдалые таһалдуулаа һэн.

Хүдэлмэришэн хүдөр гараараа Д. О. Эрдынеев дахяад буу барихаа баатай болобо. Теэд добтолон ороһон дайсанда гам хайра байдаггүй һэм шуу. Богони сагта бэлэдхэл үнгэргэһэнэй удаа Дамба Эрдынеев фронт мордоо һэн. Түрүүшын тулалдаанууды Смоленскэ областиин зүүн заха шадарай Попково, Куклино гэдэг һууринуудай дэргэдэ бэеэрээ үзэһэн юм. Сэрэгшэ Эрдынеевэй фронтовой зам саашадаа Смоленщинын хото, һууринуудаар, Ржев-Великолукска шэглэлээр үргэлжэлһэн. Дуршэлтэй бэрхэ артиллерист байһандаа тэрэ түрүүн номологию, удаань наводчик, артразведчик болотороо дэбжүүлэгдэжэ ябаа. Тэрэнэй алба хэдэг армиин сэрэгшэд хорогон фашистнарые бута сохиһоор Зүүн-Пруссиин газараар добтолгоёо үргэлжэлүүлһэн юм. 1945 оной хабар Кенигсбергые дайлан абалгада амжалтатай хабаадалсажа, хэдэн үе сагай эхилһэн сэрэгэй хэрэмые унагаалсаһан байна. Агууехэ Илалтын үдэрые гвардиин артиллеристнар энэл хотодоо салют үгэжэ угтаһан байгаа.

Дайшалхы аша габьяагайнь гэршэ болоно, урдын гвардиин ахалагша сержант Эрдынеевэй сээжые правительствын үндэр шангууд шэмэглэн байдаг юм. Тэдэнэйнь дунда Улаан Одоной ордэн, «Шэн зоригой түлөө», «Дайшалхы габьяагай түлөө», «Кенигсбергые абаһанай түлөө», «Германиие илаһанай түлөө» медальнууд болон бусад шангуудые харанабди. Үнэхөөрөөшье артиллерист Эрдынеев дайсанай һомондо дохидоггүй, үхэлэй урдаһаа сэхэ харадаг сэрэгшэ ябаа. Нэгэ иимэ дайшалхы ушар дурадамаар.

1943 оной үбэлэй добтолгын үе. Манай артиллеристнарай байһан газар хүдэр фашис 23 танк нэбтэрэн ороһон юм. Дайсад ябууд бууджа, снарядууд забда зангга тэһэрнэ. Снарядай сэсэрдэһэндэ сохигдоһон командир баатарай үхэлөөр унаба. Наводчик Эрдынеев командирай уялга өөртөө абана. Танкнууд улам ойртобо. «Гэнжэнүүдыень буудагты!» гэжэ Эрдынеев захирба. Уданшьегүй гэнжээ таһа сохиулһан фашис танкнууд хойно хойноһоо байра дээрээ эрьелдэн, хара утаа бушхуулһаар дүрэжэ хосорбод. Хас тамгатай нэгэшье маниина урагшаа гараагүй. Гвардеец артиллерист Эрдынеев удангүй дайнай поли дээрэ коммунис партиин зэргэдэ абтаһан юм.

Дамба Эрдынеевэй фронтын албанда ябаһан 83-дахи гвардейскэ стрелково дивизи түрүүлэн 3-дахи Белорусска, удаань 1-дэхи Прибалтийска фронтын бүридэлдэ дайлалдаһан байна. Фронтын олон частьнууд, дайнай һүүлээр Кенигсберг болон бусад городуудта албаяа хэнээр үлэһэн байгаа. Тиин 1945 оной октябрьда Кенигсбергдэ (мүнөөнэй Калининградта) мемориальна хүшөө комплекс нээлгын баяр ёһололдо түс хотодо байһан сэрэгшэд хабаадалсаһан юм.

Баяр ёһололой энэ парадта ябалсаһан урдын сэрэгшэ Д. О. Эрдынеев 31 жэл үнгэрһэн хойно дахяад Калининград хотые хараха, сэрэгшэдэй дурасхаалда бодхоогдоһон мемориальна хүшөөдэ һүгэдэн зогсохо хубитай байба. Энэ зун Улаан-Үдэһөө гараһан аяншалгын поездоор мордолсожо, Д. Эрдынеев дайнай үедэ сүлөөлэлсэһэн хото городуудаа хараха золдо хүртөө. Дамба Очирович Эрдынеев дайсанаа даража, даагаа һүүлдэжэ бусахадаа, амгалан ажалдашье түрүү зэргэдэ ябажа, олон тоото грамота, шангуудта хүртэһэн байна. «Ажалай ветеранда» гэһэн медаль тэрэнэй дайшалхы хайрануудтай, зэргэлэнхэй. Тиихэдэ ниитын эмхи зургаануудай ургажа ябаа эдир үетэнэй юрөөл амаршалганууд урдын коммунистда эгээл үнэтэйгөөр һанагдадаг юм. Олоной халуун анхаралда тэрэ гвардейскэ ажал хэрэгүүдээрээ харюусадаг.

Д. САНДАНОВ.
Хурамхаанай аймаг.

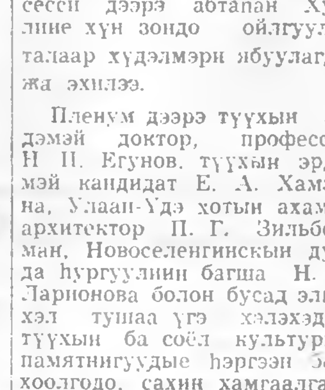

МЭДЭЭСЭЛ

Москваһаа Ленинград ошохоёо ниидэһэн Аэрофлодой самолёт байгша оной ноябриин 28-да Шереметьево аэропорт шадар усалда оробо. Түсхай комисси шалтагааниинь мүрдэн шэнжэлжэ байна.

Усалда орсоншодой түрэлхидтэ, дүтын хүнүүдтэ шаналал гашуудалаа мэдүүлжэ байһанаа Совет правительство мэдээсэнэ.

Газетэ ба уншагшад

ХОЛБОО БАРИСААН ХОДОДОО ТУҺАТАЙ

Уншагшад... Танай һанамжа, дурадхал, зүбшэлнүүдгүйгөөр ямаршье газетын редакциин һайнаар хүдэлжэ шадахагүй байһаниинь бүгэдэндэ эли. Уншагшадтаяа ходо нягта холбоо барисаатай байхын тула газетын редакцинууд тэдэнэртээ зорюулһан анкетэ жэл бүри гаргадаг байна.

Анкетын хэдэхэн асуудал... Тэдээндэ үгтэһэн харюунууд, бодомжонууд, дурадхалнууд, зүбшэлнүүд редакцида ерэдэг.

Манай редакци 1973, 1974, 1975 онуудта анкетэнүүдые гаргажа, уншагшадтаа хэдэн асуудалтайгаар хандаһан юм. Тэдэ анкетэнүүдэй асуудалнуудта харюунуудтай бэшэгүүд олоор ерэжэ, бидэнэр уншагшадайнгаа һанамжа, дурадхал, зүбшэлнүүдые һайса мэдэжэ абаад, тэдэнииень бодото дээрэнь бэелүүлхые оролдоо һэмди, оролдоношьебди.

Янза бүриин анкетэнүүд. Олон янзын мэргэжэлтэй, наһатай, залуушье, бүри гүлмэр, эдиршье хүнүүд бидэндэ бэшэнэ. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай Үльдэргэ нютагта ажаһуудаг Социалис Ажалай Герой, багша, уран зохёолшо **Цокто Номтоев** һонирхолтой дурадхалнуудые эльгээгээ һэн. Мүн Монголой Арадай Республикын Архангайн аймагһаа **Г. Алагаа** анкетын асуудалнуудта харюунуудые эльгээхэдээ, адууһа малай тэжээлые зоотехническэ аргаар бэлэдхэхэ тухай зүбшэлнүүдые ходо толилжо байхыемнай гуйгаа бэлэй. Зэдын аймагай **Ж. Балдаруева**, Хориин аймагай **В.Чимитдоржиева**, Захаминай аймагай **Ж. Цыренжапова**, Шэтын областиин Агын национальна округһоо багша **Б. Намсарайн** болон бусад эрдэм ба техникын һонин, уласхоорондын байдал, нютаг ороной, уһа голнуудай нэрэнүүд тухай, уран зохёол, үльгэр онтохон, шэнэ дуун, хэблэлһээ һая гараһан номууд тухай уншаха дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн.

Хүндэтэ уншагшад! 1977 оной «Буряад үнэн» газетэдэ захил абалга декабриин 20 болотор үргэлжэлүүлэгдэбэ. Газетэ үшөө захяадүй хүнүүдэй яараха, шамдахаар саг болоо.

Манай «Буряад үнэн» газетын редакци 1977 оной хүдэлмэриин түсэбэй гол асуудалнуудые хараалжа эхилэнхэй. Тиимэһээ олон мянган уншагшадаймнай дурадхал, һанамжанууд тон шухала, газетээ улам һонин, удха түгэлдэр, уншасатай болгохо хэрэгтэмнай туһа хүргэхэ байна бшуу.

Хүндэтэ нүхэд! КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө республикымнай ажалшад тэмсэжэ байна.

1977 ондо бүхы дэлхэйн ажалшад Агууехэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь. Тиимэһээ энэ түүхэтэ һайндэрэй уда тэз бүхы совет арадай, тэрэ тоодо Буряад ороной ажалшадай эршэ хүсэтэйгөөр ажаллаха, баярта ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн дэбжэлтын ехэ оршон байдалда хүн бүхэнэй хубита, уялга айхабтар ехэ удха шанартай байна бшуу.

1977 ондо манай хэхэ хүдэлмэриин түсэбтэ өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые олоор оруулха байха гээд таанад, уншагшадтаа найданабди. Тэдэтнай газетэ болон уншагшадай хоорондохи холбоо барисаанай улам бэхижэхэдэ ехэ туһатай байха.

Мүнөө танай анхаралда хэдэн асуудал табижа, тэдэндэ харюусахыетнай гуйнабди. Харюутай анкетээ конвертдэ хээд, редакциин адресаар эльгээгыт

1. Та 1977 ондо «Буряад үнэн» газетэ захяа гүт?

2 Байгша ондо «Буряад үнэндэ» толилогдоһон ямар материалнуудые һонирхон уншаабта? Ямар темээр, асуудалаар, юун, хэн тухай материалнуудые «Буряад үнэн» дээрэ уншаха хүсэлэнтэй байнат? Газетын шэмэглэл, фото-зураг тухай танай һанамжа ямар бэ? Юу дурадханат?

3. Тусхай хуудаһанууд («Хонхо», «Толи», «Уран бэлиг — арадай баялиг», «Эрдэм бэлиг — эрхим баян», «Саяанһаа Витим хүрэтэр», «Эрдэм, техникын эди шэди» гэхэ мэтэ) тухай һанамжа, дурадхалнуудаа бэшыт.

4. Газетымнай нэгэдэхи нюурта «Табан жэлэй түрүүшүүл» гэһэн фото-зурагууд гарадаг. Танай коллективэй түрүү ажалшадай хэнэйнь фото-зураг дурадхаха байнат?

5. Байгша ондо газетэдэмнай «Минии табан жэл — минии арга боломжонууд» гэһэн гаршаг бии болгэгдожо, янза бүриин мэргэжэлтэд хубиингаа түсэб дүүргэхэ арга боломжонууд, дүй дүршэл, уялга, зорилгонууд тухайгаа хөөрэнэ. Үшөө ямар мэргэжэлтэй хүнүүдэй хөөрөөн һонирхолтой байхаб? Яахадаа?

6. КПСС эй XXV съездын делегат Г. Е. Бадмаев манай газетэдэ «Коммунист: тэрэнэй уялга» гэһэн хөөрэлдөө эхилээ һэн. Энэ хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа һаатнай, һайн байгаа, али ямар бэ?

7. «Манай үеын хүн»гэһэн гаршаг газетымнай хуудаһанда бии болоо. Хамта ажалладаг ямар хүнүүд тухайгаа эндэ бэшэхые дурадхаха байнат?

8. Мэргэжэл, эрдэм һургуули, наһан, ажал, нютаг, обог тухайгаа бэшэхыетнай гуйнабди.

Имэ адресаар харюунуудые эльгээгыт: 670000, г. Улан Удэ, ул. Ленина, 35, редакция газеты «Буряад үнэн».

ШОТЛАН ҮҮЛТЭРЭЙ БИШЫХАН МОРИД

Шотландиин пони үүлтэрэй гурбан морид Рязаньһаа манай Улаан-Үдэ асарагдаба. Пташка, Добрая, Донор гэжэ нэрэтэй эдэ морид мүноо Дээдэ-Онгостойн ипподромой байрада һаял дадажа байна.

Пони үүлтэрэй морид юрын моридһоо бэеэр тон бага юм. Үндэрынь 65—100 сантиметр хүрэдэг. Манайда асарагдаһан эдэ гурбанай үндэрынь оройдоол 70—30 сантиметр. Имэ морид манай орон дотор хоёр мянгаад болодог, гол түлэб адуу үсхэбэрилгөөр бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлэлгын Рязаниин институтда үдхэгдэнэ. Пони түрэлэй адуун бэеэр хэды бааханшье һаа, ехэ шэрхинүүд, эдихэдээ угаа хомхой, ехээр уһа уудаг.

Мүнөө бага үүлтэрэй эдэ моридто тааруугаар тоног зэмсэг, шарга, тэргэ дархалагдажа байна. Шэнэ жэлэй һургуулиин үхибүүдэй амаралтын үдэрнүүдтэ шотлан үүлтэрэй эдэ морид шаргада оруулагдажа, городой үхибүүдые шэрэжэ, сэнгүүлхэ юм.

С. БУТЫРИНА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зургаатайхан Сережа хүбүүн пони мори хүтэлөөд ябана.

В. КОЛОСОВОЙ фото.

ДҮШЭН ЖЭЛ ГҮЙСЭБЭ

Аха дүү Монголой Арадай Республикын Сэлэнгэ аймагай Сүхэ-Баатар хотодо гидрометеорологическа албанай байгуулагдаһаар 40 жэлэй ой гүйсэбэ. 1936 ондо Улаан-Баатар хотодо сагай уларил шэнжэлхэ түрүүшын станци бии болгогдоо һэн.

Үнгэрөөд байһан 40 жэлэй туршада МНР-тэ гидрометеорологиин хүдэлмэри һайн эмхидхэлтэй болоһон, эрхим мэргэжэлтэдээр хангагдаһан байна. МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн гидрометеорологуудай управлени эмхидхэлэй болон шэнжэлгын бүхы хүдэлмэри хёрхоор адаглан хаража, эрдэм-шэнжэлгын ажал хэрэг эрхим һайнаар эмхидхэдэг болонхой.

1957 он болотор МНР-эй гидрометеорологуудай дунда өөрын национальна мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд үгы тооной байһан. Мүнөө гансахан Сүхэ-Баатарай гидрометбюродо дээдэ эрдэмтэй дүрбэн, дунда ба дунда бэшэ техническэ мэргэжэлтэй 15 хүдэлмэрилэгшэд тоологдоно.

1962 ондо Улаан-Баатар хотын гүрэнэй университедэй физико-математическа факультедэй дэргэдэ сагай уларил шэнжэлэгшэдэй тусхай отделени нээгдэһэн байгаа.

МНР-эй болон манай ороной сагай уларил шэнжэлэгшэдэй хүдэлмэри адли һэн тула бидэнэр бүхы ажалаа хани ёһоор харилсаа холбоотойгоор үнгэргэжэ байдаг болонхойбди. Тиимэһээ манай орондо бии болгогдоһон шэнэ түхеэрэлгэ, приборнууд Монголой Арадай Республикын сагай уларил шэнжэлэгшэдтэ эльгээгдэжэ байдаг юм.

Мүнөө Улаан-Баатарай сагай уларил шэнжэлэгшэдэй управлениин дэргэдэ национальна телевизионно хэлхеэ холбоон байгуулагдаһан. Һүүлэй үеын техникээр хангагдаһан радио болон фототелеграф Улаан-Баатар — Новосибирск — Хабаровск гэһэн уласхоорондын канаалаар харилсаа холбоотой болоһон байна.

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин хүдэлмэрилэгшэд Сүхэ-Баатарай гидрометбюротой харилсаа холбоотой болоһоор үниинэй. Тиин бидэнэр өөһэд өөһэдынгөө дүй дүршэл халан абалсахаар бэе бэедээ хирэ хирэ болоод лэ айлшалалсажа, хөөрэлдэжэ байдаг болонхойбди.

Н. АФОНИНА.
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

Спорт

ТОБШОХОНООР...

▽ ДҮРЭ БУЛЯАЛДААГЫН барилдаагаар залуушуулай бүхэсоюзна мүрысөөн Запорожско областиин Веселовск хотодо болобо. 400 шахуу эдир барилдаашад энээндэ хабаадаа. Манай нютагай хүбүүн — Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуулиин арбадахи классай һурагша Борис Будаев 65 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэнэй дундаһаа илаба. Хилганын дунда һургуулиин арбадахи классай һурагша Владимир Гармаев табадахи һуури эзэлээ.

▽ СПОРТЫН үбэлэй хаһа сагые нээлгэ үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Буряад орондо болобо. Республикын түрүү бэрхэ санаашад Селенгинскдэ сугларжа, эхэнэрнүүд 4 х 5, эрэшүүл 4 х 10 километрэй эстафетын урилдаанда хабаадаһан байна. Эрэшүүлэй дунда Анатолий Макарчук, Николай Бузин, Валерий Пантелеев, Григорий Цыбиков гэгшэдһээ бүридэһэн «Буревестнигэй» команда түрүү һуури эзэлээ. «Трудай» түлөөлэгшэд — 2-дохи, «Локомотив» бүлгэмэй команда 3-дахи һууриһда гараба. 10 километртэ Валерий Мироманов эрхимлээ — 36 минута 41 секунда.

Надежда Вершинина, Татьяна Осипова, Любовь Терентьева, Галина Галушкина гэгшэдһээ бүридэһэн Зүүн Сибириин технологическа институдай спортын клубай суглуулагдамал команда эхэнэрнүүдэй дундаһаа шалгарба.

▽ БУРЯАДАЙ АССР-тэ хүндэ атлетикэ яһала алдаршажа байна. Мүнөө гансал Улаан-Үдэдэ зуу гаран хүн спортын энэ зүйлые эрхилнэ. Жэл үнгэрхэ бүри эдэнэй мэргэжэл шадабари дээшэлнэ.

Энэ жэлдэ манай гурбан штангист СССР-эй спортын мастерай норматив дүүргээ. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, ЛВРЗ-гэй спортклубай инструктор Александр Иванников, геологическа управлениин инженер Александр Топоров, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн Николай Огаревский гэгшэд болоно. А. Иванников 52 килограммай шэгнүүртэ 197 килограмм (85+112). А. Топоров 56 килограммай шэгнүүртэ 225 (95+130). Н. Огаревский 82 килограммай шэгнүүртэ 295 килограмм (130+165) дүн харуулһан байна.

▽ БАСКЕТБОЛООР Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй хото городуудай хүүгэдэй спортын һургуулинуудай заншалта мүрысөөн Шэтэдэ дүүрэбэ. Шелехов, Эрхүү, Ангарск, Хабаровск, Благовещенск хотонуудай команданууд мүрысөөндэ хабаадаа. ГорОНО-гой дэргэдэхи Улаан-Үдын хүүгэдэй спортын һургуулиин дундууро наһанай хүбүүд, басагадай команданууд энэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, хоёрдохи һууринуудые эзэлээ.

Б. МИРОМАНОВ

ХИЛЫН СААНАҺАА
Телеграф Телефон радио

СОФИ

Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ

ТАСС

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй ноябриин 25—26-да Бухарестдэ болоһон зүблөөнэй шиидхэбэринүүд бүхы дэлхэйн арад зондо үргэнөөр һайшаагдаа гэжэ БКП-гэй ЦК-гай орган «Работническо дело» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ. Уласхоорондын политическэ оршом соо социализмын нэрэ хүндын ба нүлөөгэй улам үргэдэн ехэ боложо байһые, эб найрамдалай, аюулгүй байдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной аша туһада үүсхэлнүүдые гаргаха талаар Варшавска Договорой эмхиин айхабтар ехэ үүргэ дүүргэжэ байһые зүблөөнэй дүнгүүд үшөө дахин элирхэйлэн баталба. Уласхоорондын шахардуу байдал һулаируулга Хельсинкидэ баталагдан абтаһан хэлсээнэй гол хараа шэглэлые бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэ зорилготойгоор зүүн ба баруун гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае улам хүгжөөхэ байна.

БЕЛГРАД

СФРЮ-гэй Скупщинын сесси

ТАСС

СФРЮ-гэй Скупщинын сесси дээрэ СФРЮ-гэй президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ И. Броз Тито үгэ хэлэбэ. Нэгэдэмэл ажал тухай шэнэ хуулине, орон доторой ба гадаадын политическэ хэдэ хэдэн асуудалнуудые сесси дээрэ зүбшэн хэлсэнэ.

Ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэһэн политикаяа СФРЮ саашадаашье бэелүүлхэ юм гэжэ И. Броз Тито тэмдэглээ.

СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь С. Доланц элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадан, үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Югославида ерэһэн тухайда тогтоһон байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ али бүхы асуудалнуудаар Югославиин ба СССР-эй хоорондо адли тэгшэ эрхэтэй харилсаа холбоон тогтоогдоод, амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ЛОНДОН

Лейборис правительствын программа

ТАСС

Англиин парламентын ээлжээтэ сесси эндэ нээгдэбэ. Королева Елизавета II хуушанай ёһо заншалаар премьер-министрэй бэлдэдэг титимтэ үгэ хэлэбэ. Гарахаяа байһан жэлдэ гадаадын болон дотоодын политикын асуудалнуудаар правительствын бэелүүлхэ ажал ябуулгын программа энэ үгэ соо тодорхойлогдонхой.

«Зүүн ба баруун оронуудай хоорондохи харилсаануудые саашадань хүгжөөлгэ, аюулгүй байдалтай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй актые бодото дээрэнь бүрин бэелүүлхэ гээшэ ехэ удха шанартай» гэжэ Англиин правительство тоолоно гээд хэлэһэн үгынь гадаадын политическэ бүлэг соо тэмдэглэгдэнэ. Англиин правительство «союзнитуудтаяа нягта харилсаа холбоо тогтоожо, Түбэй Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хорооохо тухай хөөрэлдөөнүүдтэ амжалта туйлахые, мүн бүгэдэ ниитээрээ буу зэбсэгүүдээ хураахые, ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараалга зайсуулгые туйлаха» гэжэ оролдохо байна.

Гэхэтэй хамта, Англи Хойто Атлантиин договорой эмхиие урдынхи мэтэ дэмжэхэ, НАТО-да ашаг үрэ ехэтэй хубитаяа оруулжа үргэлжэлүүлхэ юм гээд тэмдэглэгдээ. Англи «юрэнхы дэлгүүрэй» ажал ябуулгада мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байна.

Родезиин асуудалые гүримшуулгада, Дүтын Зүүн зүгтэ «үнэн зүб, бата эб найрамдал» хангалгада, Кипрэй асуудалые политическэ аргаар шиидхэлгэдэ нүлөөлхые лейборис правительство найдуулна.

Дотоодын политикын талаар правительствын түсэбүүд юрэнхы байна. Мүнгэнэй үнын уналгагай, хүдэлмэригүйдэлгэтэй, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, промышленна үйлэдбэриин хэмжээе үргэдхэхын түлөө правительство тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ юм гээд энэ үгэ соо хэлэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Вьетнамай үнэн хэрэг илан мандаг лэ

ТАСС

Вьетнамай Социалис Республикые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида абахын түлөө ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXI сесси шууд сэхээр мэдүүлбэ. СРВ е ООН-до абаха тухай мэдүүлгые дахинаа саг дары хаража үзөөд, энэ асуудалые болохотой руунь шиидхэхые Генеральна Ассамблей олониин дуугаар баталагдан абтаһан тогтоол соогоо Аюулгүйн Соведые гуйна. 124 гүрэн тогтоолые һайшаагаа, гансал США буруушаажа дуугаа үгөө. Англи, ФРГ, Израиль һаналаа бариһан байна.

ГАВАНА

Партийна органууд шэнэдхэн хубилгагдана

ТАСС

Провинцинуудта, муниципинүүдтэ партийна шэнэ органуудые эмхидхэн байгуулха тухай Кубын Коммунис партиин I съездын шиидхэбэриин үндэһөөр, Кубын КП-гэй ЦК-гай Политбюро газар дайдынь һаяхан хубаарилагдаһан бүхы 14 провинцда, 169 муниципидэ гүйсэдхэхэ бюронуудай ба туһалбарнин аппарадай бүридэлые баталба.

Партиин I съезд дээрэ баталагдан абтаһан уставай үндэһөөр, гүйсэдхэхэ бюронуудай гэшүүд, тэрэ тоодо эдэнэй нэгэдэхи ба хоёрдохи секретарьнар партиин провинциин ба муниципальна комитедүүдэй дундаһаа һунгагдаха зэргэтэй. Гүйсэдхэхэ бюронууд, комитедүүд болон дээдэ таладань байдаг партийна органуудта мэдэлтэй, партиин табиһан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгые хүтэлбэрилхэ уялгатай.

Политико-захиргаанай шэнэ хубаарилгын бодото байдалда бэелүүлэгдэһэнэй һүүлээр 1977 ондо партиин уставай үндэһөөр провинциин, муниципальна партийна органууд һунгагдаха байна.

РИМ

Италиин ажалшад буһалгаална

ТАСС

Италида буһалгаанай хүдэлөөн улам дэлгэржэ байна. Ороной профсоюзай ехэ нэгэдэлэй — ВИКТ-ын, ИКПТ-гэй ИСТ федерациин — уряагаар Италиин промышленностиин 7 миллион ажалшад буһалгаалба. Фабрика, заводуудай, судна бүтээлгын верфьнүүдэй хүдэлмэмэришэд, албa хаагшад 4 час соо ажалаа зогсоогоо. Барлагшадай буһалгаанһаа боложо ноябриин 30-да орон дотор газетэнүүд хэблэгдэн гарабагүй.

Ажалшадай байдал, ажаллаха арга боломжые һайжаруулха эрилтэнүүдые буһалгаалагшад табина. Мүнгэнэй үнэ сэнгэй уналгые зогсоохо, гүрэнэй экономическа бүхы политикые хубилгаха эрилтэ табигдана

Буһалгаанай болоһонһоо уламжалан, энэ үдэр бүхы Итали соогуур ажалшадай митингнүүд, суглаанууд үнгэргэгдэбэ.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Бейрудтэхи байдал үдэрһөө үдэртэ улам номгоржо, хэмдээ орожо байна. Түлишөөр оронойнгоо эрилтын 40 процентые хангадаг Захранидахи нефть болбосоруулгын завод хүдэлмэрилжэ эхилээ. Уһаар хангалгын түхеэрэлгэ бүрин һэргээгдээ. Электро-дамжуулгын лининүүдые заһабарилга дүүрэжэ байна. Декабриин 1-һээ сүүдхэдээ 15 час соо Бейрудэй районуудта ажаһуугшадые электрын элшэ хүсөөр хангажа захалба.

Граждан дайнай үедэ хүршэ Араб гүрэнүүдтэ нүүжэ ошоһон ливанайхид орондоо бусажа байна. Һүүлэй хоёр долоон хоног соо 100 мянган хүн Эхэ орондоо Сириһээ бусаба. «Аэрофлодой» самолёдууд Бейрут ниидэнэ. Дүрбэн һара соо забһарлалта хэһэнэй һүүлдэ «Ту-154» гэжэ совет самолет эндэ буугаа.

Ливандахи байдалые номгоруулан заһаруулгын удаадахи шатада хёмороото хоёр талаһаа хүндэ буу зэбсэгүүдые абажа, шэнэ правительство бүридүүлхэ байна гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Социалис мүрысөөнэй ябаса» — суглуулбари. «Хамтын оролдолго, хамтын эмжалта» — А. Кавзюлинай статья. «Литературын ба искусствын үдэрнүүд Мухар-Шэбэрэй аймагта» — Т. Волынцевагай корреспонденци. «Хани ёһоной оршон байдалда» — ТАСС-ай материалнууд (эхининь).

Хоёрдохи хуудаһанда «Заводой шагнагшадай урда лектор» — В. Орловой корреспонденци. «Хэды хүниие ажалда абааб, тэды хүниие гаргаа» — В. Багониной статья «Түрэл орон доторнай» — суглуулбари. «Мяхалиг мал үсхэбэрилгэ: туйлалта ба зорилгонууд» — С. Бухаевай ба Д. Аюшиевэй статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хани ёһоной оршон байдалда» — Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын түгэсхэл ба У. Саймонай хэлэһэн үгэ. Дархан хотын 15 жэл. «Аха дүү хотонууд» — С. Климовой статья. «Социалис оронуудаар» — суглуулбари. «Калифорниин рейх» — АПН-эй материал. «Кубын РВС эй үдэр» — фото-мэдээсэлнүүд. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Танайда экскурси...» — Л. Шадринагай корреспонденци «Тулалдаанай дараа тулалдаан» — В Стрельниковэй ба А. Атархановай статья Спортын шэнэ һонин. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 9.00 — «Баримтата экран». 10.15 — «И. Кашежевагай шүлэгүүдтэ зохёогдоһон А. Островскиин дуунууд». 10.30 — «Усть-Илим бариигдана». КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь Н З. Банников дамжуулгада хабаадалсаха. 11.00 — Забһарлалга. 11.10 — Лаосой дуун ба хатар. 11.40 — «Зураг бүхэндэ — наран!». 11.55— «Горнистнар, зохёо үгыт!». 12.40 — Үхибүүдтэ—фильм. «Белый клык». 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — **«Олон түмэнэй ленинскэ университет».** Түрүүшын колхозуудһаа мүнөөнэй аграрна комплекснууд хүрэтэр. 14.40 — СССР-эй профсоюзуудай уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт. 15.35 — «9-дэхи студи». 16.35 — «Сэнхир һэлмэнүүдэй» кубок. Фигурна халтиралгаар уласхоорондын мүрысөөн. 17.20 — Лаосой дуун ба хатар. 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — «Усть-Илим бариигдана». 19.00 — «Хүгжэмтэ абонемент». «Залуу гүйсэдхэгшэд». 19.40 — «9-дэхи студи». 20.40 — Химик хотын «Родина» гэжэ соёлой байшангай ород арадай дуунай хоор дуулана (Москва).

Улаан-Үдэ. 21.00 — Телевизионно һонин. 21.20 — «Үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ үгэ үгтэнэ». 21.50 — «Хүгжэмтэ забһарлалга».

«Орбита» 22.10 — Фигурна халтиралгаар мүрысөөн. 22.55 — «Амиды клеткын нюусанууд» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 23.05 — СССР-эй профсоюзуудай уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт. 24.00 — «Время». 00.30 — «Солдадуудай домоглол бэшэгүүд» баримтата 4-дэхи фильм. — «Если бы не саперы»...

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Экран» — телевизионно суглуулбари. 19.00 — Үхибүүдтэ — фильм. «Не болит голова у дятла». 20.30 — Концерт

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Джузеппе ди Стефаны концерт. 22.00 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 22.10 — Театртай уулзалга».

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР